

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

INDBYDELSESSKRIFT

TIL

DE OFFENTLIGE AARSPRØVER

I

RANDERS LÆRDE SKOLE

I JUNI OG JULI 1875.

RANDERS.

Trykt hos J. M. Elmenhoff & Søn.

EFTERRETNINGER

om

RANDERS LÆRDE SKOLE

for

SKOLEAARET 1874—75.

INDBYDELSESSKRIFT

til

DE OFFENTLIGE AARSPRØVER

i

RANDERS LÆRDE SKOLE

i Juni og Juli 1875.

RANDERS.

Trykt hos J. M. Elmenhoff & Søn.

Karakterer ved Afgangsprøven for Studerende 1874.

Kandidaterne:	Points ved Prelimnerprøven.	Dansk Stil Nr. 1.	Dansk Stil Nr. 2.	Latin, skriftlig.	Latin, mundtlig.	Gresk.	Historie.	Arithmetik.	Geometri.	Naturære.	Hovedkarakter.	Med Points.
<i>K. E. Albeck</i>	32	mg	mg	mg	mg	mg + $\frac{1}{3}$	ug ÷ $\frac{1}{6}$	mg ÷ $\frac{1}{3}$	mg ÷ $\frac{1}{6}$	mg	Første	74
<i>N. H. Bang</i>	39	mg	mg	mg + $\frac{1}{6}$	mg + $\frac{1}{3}$	ug	ug	mg + $\frac{1}{6}$	mg + $\frac{1}{3}$	ug	Første m. Udm.	79
<i>A. K. Berner-Schilden</i> . .	25	g	g	g ÷ $\frac{1}{3}$	g ÷ $\frac{1}{3}$	g	g + $\frac{1}{3}$	g + $\frac{1}{3}$	g ÷ $\frac{1}{6}$	g + $\frac{1}{3}$	Anden	51
<i>E. K. F. Dyrhauge</i>	25	mg ÷ $\frac{1}{3}$	mg ÷ $\frac{1}{3}$	g	mg ÷ $\frac{1}{6}$	mg	mg + $\frac{1}{6}$	g ÷ $\frac{1}{3}$	g + $\frac{1}{6}$	g + $\frac{1}{3}$	Første	64
<i>G. K. Elnquist</i>	34	g + $\frac{1}{3}$	mg ÷ $\frac{1}{3}$	g ÷ $\frac{1}{3}$	mg ÷ $\frac{1}{3}$	mg ÷ $\frac{1}{3}$	mg	tg + $\frac{1}{6}$	mdlg + $\frac{1}{3}$	tg + $\frac{1}{3}$	Anden	46
<i>K. Fischer</i>	35	mg	mg	mg + $\frac{1}{6}$	mg + $\frac{1}{3}$	mg	mg	mg + $\frac{1}{6}$	g + $\frac{1}{2}$	mg ÷ $\frac{1}{3}$	Første	73
<i>H. P. Høst</i>	36	mg	mg ÷ $\frac{1}{3}$	mg ÷ $\frac{1}{6}$	mg	mg + $\frac{1}{6}$	mg	mg + $\frac{1}{3}$	mg ÷ $\frac{1}{6}$	ug	Første	73
<i>J. Krarup</i>	37	ug ÷ $\frac{1}{3}$	mg + $\frac{1}{3}$	ug ÷ $\frac{1}{3}$	mg + $\frac{1}{6}$	mg + $\frac{1}{6}$	mg ÷ $\frac{1}{6}$	g + $\frac{1}{3}$	mg + $\frac{1}{6}$	g + $\frac{1}{3}$	Første	73
<i>J. S. Salling</i>	35	g + $\frac{1}{3}$	g + $\frac{1}{3}$	g + $\frac{1}{3}$	mg ÷ $\frac{1}{3}$	mg	mg + $\frac{1}{6}$	tg ÷ $\frac{1}{3}$	g ÷ $\frac{1}{3}$	tg	Anden	51
<i>J. K. S. K. Thorbjørnsen</i>	29	g + $\frac{1}{3}$	g + $\frac{1}{3}$	g + $\frac{1}{6}$	mg ÷ $\frac{1}{3}$	mg	mg + $\frac{1}{2}$	g + $\frac{1}{2}$	g + $\frac{1}{6}$	g	Første	64
<i>A. V. M. Whitte</i>	30	mg	mg + $\frac{1}{3}$	g + $\frac{1}{3}$	g ÷ $\frac{1}{3}$	tg	g	g ÷ $\frac{1}{3}$	tg	tg + $\frac{1}{3}$	Anden	42

I Hebraisk erholdt *N. H. Bang* mg +, *H. P. Høst* og *Krarup* mg ÷.

Karakterer ved Afgangsprøven for Realister 1874.

Kandidaterne.	Dansk Stil.	Tydsk.	Fransk.	Engelsk.	Historie.	Geografi.	Naturhistorie.	Arithmetik.	Geometri.	Naturalære.	Points.
<i>J. V. Høeberg . . .</i>	mg ÷	mg ÷	g +	mg +	mg	mg	mg +	g ÷	mg ÷	mg +	72
<i>J. O. Olsen . . . . .</i>	g	g ÷	g +	mg	g +	g +	mg ÷	g ÷	mg ÷	mg	63

Af de 65 Disciple, der findes opførte i Indb. f. f. A. bleve 11 dimitterede efter at have bestaaet Afgangsprøven med det S. 3 angivne Udfald, 2 efter at have bestaaet Realafgangsprøven af højere Grad med det S. 4 angivne Udfald. Endvidere udgik efter at have bestaaet fjerde Klasses Overgangsprøve med de ved hver indklamrede Points K. Caspersen (51 Points), P. K. V. Hansen (39), A. Levinsen (62) og J. S. F. Møller (67). Før Examen udmeldtes A. P. Brøndum (I Kl.). Efter Examen udgik endvidere M. Bernhard (III R). Ved Begyndelsen af det nye Skoleaar optoges 15 nye Disciple*), saa at Skoleaaret begyndte med 61 Disciple. Kort efter udmeldtes M. A. Kleisdorff (IV R), i Septbr. V. Jensen (II R), i Novbr. O. B. Caspersen (III R), i Decbr. K. O. R. B. Finsen (IV S), i Febr. T. K. N. Kjær (III S) og i Marts paa Grund af Sygelighed N. S. Koefoed (IV S), hvorefter Skolen tæller 55 Disciple, som med Undtagelse af Dimittenderne, der ere alfabetisk ordnede, efter deres Hovedkarakter for April Maaned indtage følgende Orden:

VI Klasse.

1. Otto Elmenhoff, f. i Randers den 27de 56, Fader Bogtrykker.
2. Johan Gudmand Rohde, f. i Randers d. 11de 56, F. Urtekræmmer.
3. Valdemar Thorup, f. i Randers d. 17de 57, F. Translatør og Lærer.

---

*) Ved Dimittenderne og de nye Disciple er Fødested og Fødselsdag angiven.

4. Adolf Joakim Ulrik Sperling, f. i Randers d. 1359, F. afd. Ritmester, vil paa Grund af sin unge Alder efter eget Ønske iaar ikke blive dimitteret.

V Klasse.

1. J. G. K. M. Meilbye, F. Pedel ved Skolen.
2. A. N. Hvass, F. Justitsraad, Ejer af Frederiksdal.
3. F. Jacobsen, F. afd. Kjøbmand.

IV Klasse (blot studerende).

1. Theodor Freiesleben, f. i Aarhus d. 1459, F. Ritmester ved 5te Dragonregiment, R. af D. og Dbmd.
2. M. K. Petersen, F. Gaardejer i Assentoft.
3. V. Malling, F. Justitsraad, Birkedommer paa Frijsenborg.
4. G. E. K. Schaarup, F. Sognepræst i Lime.
5. Viggo Martin Bierring, f. i Randers 2456, F. Prokurator.
6. H. R. Jacoby, F. Prokurator, R. af D.
7. K. M. Christensen, F. Økonom ved Hospitalet.
8. K. V. Mourier-Petersen, F. Forstkandidat, Godsejer, R. af D., Holbækgaard.
9. A. F. K. V. Holsten, F. Godsejer, Sødringholm.

III Klasse.

1. J. S. K. Karmark, F. forh. Kjøbmand i Hobro (R).*)
2. M. F. C. Krøger, F. forh. Sergent v. Regimentet (R).
3. V. T. K. Blichert, F. afd. Distriktslæge (S).
4. N. K. E. Jensen, F. forh. Kjøbmand (R).
5. V. A. V. Hoff, F. afd. Fabrikant (M).
6. H. P. Pontoppidan, F. Sognepræst (S).
7. K. E. K. Møller, F. Overlærer ved Skolen (R).

---

*) R Realist, S Studerende, M i mathem. Retning.

8. J. K. N. Hansen, F. Proprietær, Thorslund (R).
9. F. G. Müller, F. Premierl., Ejer af Lundberg (S).

II Klasse.

1. G. V. Bischoff, F. Malerm. i Næstved, R. af D. (S).
2. J. Steenberg, F. Kjøbmand (S).
3. I. Philipson, F. Manufakturhandler (S).
4. K. E. M. Honnens, F. Kammerj., Byfoged (S).
5. J. Honnens de Lichtenberg, F. Major, Hofjægerm.,
Besidder af Bidstrup, R. af D. (S).
6. Joh. Andersen, F. Adjunkt ved Skolen (R).
7. L. F. S. Evers, F. Justitsraad, Godsforvalter, Vedellsborg (R).
8. K. M. Rottbøll, F. Intendant ved Regimentet (S).
9. N. M. Jacobsen, Broder til Nr. 3 i V (R).
10. P. E. Møller, Broder til Nr. 7 i III (R).
11. K. F. Kuhn, F. Korpslæge (S).
12. K. K. Amdisen, F. Kjøbmand (R).
13. J. Pind, F. Løjtnant, Ejer af Tustrup (S).

I Klasse.

1. Henrik Leopold Verner Schaumburg, f. i København d. 2⁴62, F. afd. Sekretær ved Københavns Overformynderi (S).
2. Eberhard Sofus Ehlers, f. i Randers d. 1³63, F. Adjunkt ved Skolen.
3. Theodor Thorup, f. i Randers d. 2¹62, Broder til Nr. 3 i VI (S).
4. H. Pontoppidan, Broder til Nr. 6 i III (R).
5. P. D. Vergo, F. Slagtermester (R).
6. Jørgen Andersen, f. i Randers d. 1⁰62, Broder til Nr. 6 i II (S).
7. Sofus Frederik Julius Preetzmann, f. paa Frisenvold d. 1¹62, F. afd. Ejer af Frisenvold (S).

8. Anton Eliot Hjuler, f. i Randers d. 13de 64, F. afd. Boghandler (S).
  9. K. Gøtzsche, F. Kjøbmand (S).
  10. Johannes Martin Møller, f. i Randers d. 17de 62, Broder til Nr. 7 i III og Nr. 10 i II (S).
  11. Hans Alexander Martens, f. i Randers d. 3de 63, F. Gjæstgiver (S).
  12. Alfred Ferdinand Tvenstrup, f. i Randers d. 24de 62, F. Guldsmed (R).
  13. Charles Emil Dujardin, f. i Randers d. 20de 63, F. Manufakturhandler (S).
  14. Frederik Elkan Kleisdorff, f. i Randers d. 17de 62, F. Kjøbmand (R).
  15. Ernst Konrad Michaelsen, f. i Randers d. 3de 62, F. Konsul, Kjøbmand (R).
  16. H. V. Elmenhoff, F. forh. Landmand.
  17. Julius Jens Asenius Bache, f. paa Søbygaard d. 23de 62, F. Forpagter paa Søbygaard (S).
-

Afgangsprøven for Studerende og Realister afholdtes overensstemmende med den i Programmet f. f. A. aftrykte Plan. I Censuren for førstnævntes Vedkommende deltog Undervisningsinspektøren (i Latin, mundtlig og skriftlig, samt i Historie) og Professor Steen (i Matematik og Naturlære), for sidstnævntes Vedkommende Undervisningsinspektøren (i Fransk og Historie), Prof. Steen (i Matematik og Naturlære), Læge Køster (i Naturhistorie), Overlærer Mørch (i Geografi) og Kasserer V. Hertz (i Engelsk).

Præliminærprøven underkastede sig de 7 Disciple i IV stud. Klasse, af hvilke de 4 (s. S. 5) udgik efter bestaaet Prøve med samme Rettigheder som de, der have

taget Afgangsprøven for Realister af højere Grad, de 3 blev opflyttede i V Klasse. I Censuren deltog Undervisningsinspektøren (i Latin, Fransk og Historie), Professor Steen (i Mathematik), Overlærer Mørch (i Græsk og Geografi) og Læge Køster (i Naturhistorie).

Opgaverne til de skriftlige Prøver vare følgende:

I. Afgangsprøven for de Studerende:

Opgaver til Udarbejdelse i Modersmaalet.

Bunden Opgave:

Byzants, Konstantinopel, Stambul. (Beliggenhed, Naturforhold, politisk Betydning.)

Fri Opgave:

Hvorledes forenes Kjærlighed og Straf?

Opgave til Oversættelse fra Latin paa Dansk:

T. Livius in extremo libro quadragesimo quarto, quæ proxime post Persea, Macedonum regem, a L. Æmilio ad Pydnam victum acciderint, exponit; ex ea narratione excerpta sunt, quæ hic subjicimus. Perseus ad Pieriam silvam via militari, frequenti agmine equitum et regio comitatu fugit. Simul in silvam ventum est, ubi plures diversæ semitæ erant, et nox appropinquabat, cum paucis maxime fidis via devertit. Equites, sine duce relictî, alii alia in civitates suas dilapsi sunt; perpauci ex iis Pellam, celerius quam ipse Perseus, quia recta et expedita via ierant, pervenerunt. Rex ad mediam ferme noctem errore et variis difficultatibus viæ vexatus est. In regia moesta Perseo, qui Pellæ præerant, Eulæus Euciusque et regii pueri præsto erant; contra ea amicorum, qui, alii alio casu servati, ex proelio Pellam venerant, quum sæpe arcessiti essent, nemo ad eum venit. Tres erant tantum cum eo fugæ comites, Euander Cretensis, Neo Boeotus, Archidamus Ætolus. Cum iis, iam metuens, ne, qui venire ad se abnuerent, majus aliquid mox auderent, quarta vigilia profugit. Secuti eum sunt fere

quingenti Cretenses. Petebat Amphipolim; sed nocte Pella exierat, properans ante lucem Axium amnem trajicere, cum finem sequendi propter difficultatem transitus fore ratus Romanis. Amphipolim quum iam fama pugnæ pervenisset, concursusque matronarum in templum Dianæ ad exposcendam opem fieret, Diodorus, qui præerat urbi, metuens, ne Thraces, quorum duo millia in præsidio erant, urbem in tumultu diriperent, ab subornato ab se per fallaciam in tabellarii speciem homine litteras in foro medio accepit. Scriptum in iis erat, ad Emathiam classem Romanam appulsam esse, agrosque circa vexari; orare præfectos Emathiæ, ut præsidium adversus populatores mittat. His lectis, hortatur Thraces, ut ad tuendam Emathiæ oram proficiscantur; magnam eos cædem prædamque, dissipatis passim per agros Romanis, facturos. Simul elevat famam adversæ pugnæ, quæ si vera foret, alium super alium recentes ex fuga venturos fuisse. Per hanc causam Thracibus ablegatis, simul transgressos eos Strymonem vidit, portas clausit.

pueri. Pager. tabellarius, en Brevdrager. Emathia. et Landskab i Makedonien.

Opgave til Oversættelse paa Latin.

Der er næppe nogen By i Grækenland, som giver et sørgeligere Exempel paa, hvor store Ulykker indbyrdes Had har bragt over Grækerne, end Plataæ¹⁾, og dets Historie er derfor værd at kjende. Skjøndt Plataæ laa i Boeotien og var delagtigt i det boeotiske Forbund, vare Plataenserne dog ofte uenige med de øvrige Boeotere og især med Thebanerne, som søgte at bemægtige sig Forrangen i Forbundet og tvinge de øvrige Byer til at adlyde dem, og de forbandt sig heller med Athenienserne. Vi tro ikke, at det er Nogen ubekjendt, med hvor stor Iver Plataenserne ene af alle Grækere ydede Athenienserne Hjælp i Slaget ved Marathon. Da Xerxes 10 Aar efter, efterat have nedslaaet Leonidas og Lacedæmonierne ved Thermopylæ, var trængt ind i Boeotien og Thebanerne uden Kamp havde overgivet sig til ham, indtog han Plataæ og ødelagde det, som der fortælles, efter Thebanernes Tilskyndelse. Men da Plataenserne næste Aar havde kæmpet meget tappert mellem de øvrige Grækere i det Slag, der har faaet Navn af denne By, fordi det leveredes i dens Distrikt, og i hvilket Mardonius blev besejret og hans Hær ødelagt, blev Plataæ gjenopbygget. I Begyndelsen af den peloponnesiske Krig belejrede Lacedæmonierne, som vare forbundne med Thebanerne,

1) Plataæ, Plataarum. 2) Tallene skrives helt ud med Bogstaver.

Platææ, og da de efter langt Forsvar havde taget Byen, ødelagde de den i Bund og Grund, og den blev først gjenoprejt efter Antalkidas' Fred; det er, efter Aar tre hundrede og syv og firs før Christi Fødsel, og stod ikke i mange Aar; thi Aar 374²) overfaldt Thebanerne, da de havde erfaret, at Platæenserne havde i Sinde at modtage en atheniensisk Besætning, dem pludselig og tvang dem til at overgive Byen paa det Vilkaar, at de selv med Kvinder og Børn skulde drage bort. De vandrede da til Athen og Byen blev nedbrudt. Da Macedonerne efter Slaget ved Chæronea beherskede Grækenland, rejstes atter Platææ og led ikke oftere en lignende Ulykke.

Opgave i Arithmetik:

1. At udvikle en almindelig Formel, hvorved $\sqrt{a + b\sqrt{-1}}$ ændres til Formen $\alpha + \beta\sqrt{-1}$, naar a, b, α, β ere reelle.

Formlen anvendes paa a) $\sqrt{p + \frac{1}{2}(p^2 - 1)\sqrt{-1}}$

og paa b) $\sqrt{2 - \sqrt{-8}\sqrt{-1}}$

I Resultaterne maa ingen anden Rodstørrelse end $\sqrt{-1}$ forekomme.

2. At bestemme de reelle Værdier af x og y , som tilfredsstille Ligningen.

$$x + y\sqrt{-1} = \sqrt{y + x\sqrt{-1}}$$

Opgave i Geometri.

At fremsætte og bevise Egenskaberne ved de Firkanter, som kunne indskrives i en Cirkel.

I en saadan Firkant ere givne

Siderne $AB = 5$ og $BC = 3$, Diagonalerne $CA = 7$ og $BD = 8$. Hvilken Radius har da den omskrevne Cirkel? Hvor store blive Vinklerne ABC og ADC ? Hvilken Størrelse kunne Siderne AD og CD have? Hvor store blive Firkantens andre to Vinkler BAD og BCD ?

II. Afgangsprøven for IV Klasse:

Opgave til Udarbejdelse i Modersmaalet:

Brasilien. (Land, Frembringelser, Befolkning).

Opgave i Arithmetik:

1. En Mand bruger 1 Pd. Røgtobak i 5 Dage. Han benytter en Blanding af 4 Pd. til 4 Mk. og 3 Pd. til 3 Mk. Pundet. Hvormeget koster hans Tobaksforbrug om Aaret?
2. Uden Logarithmer beregnes den nøjagtige Værdi af

$$\frac{\sqrt{27} \cdot \sqrt[3]{125} \cdot \sqrt[12]{7 + \frac{1}{3}} \cdot \sqrt[3]{6}}{\sqrt[3]{9 + \frac{1}{3}} \cdot \sqrt[6]{18}}$$

3. At søge Værdierne af x og y i Ligningerne

$$a^{x+y} = 2a$$

$$(a^{2x})^y = 4a$$

saavel i Almindelighed, som i det specielle Tilfælde, hvor $a = \frac{1}{2}$.

Opgave i Geometri:

1. Siden i en regelmæssig Tolvkant er given i Længde; Tolvkanten konstrueres.

2. En Sekant og en Tangent til samme Cirkel skære hinanden.

Hvilke Sætninger gjælder der:

a) om Vinklen imellem dem,

b) om Stykkerne af Linierne,

og hvorledes bevises de?

En Linie AB af given Længde a berøres i sit ene Endepunkt B af en Cirkel. Igjennem det andet Endepunkt A er der trukket en ret Linie AM, som halverer Cirklen. Radien til Berøringspunktet deler Halvcirklen i to Stykker, det ene dobbelt saa stort som det andet. Hvor stor er da Vinklen imellem AM og AB? Hvor stor er Cirkelns Radius og hvor stort det Stykke af AM, som ligger udenfor Cirklen?

Latinsk Stil for 4de Klasse:

Cyrus undertvang¹⁾, efterat have overvundet Kroesus, de Grækere, der boede i Asien; men den første af Persernes Konger, der paaførte Grækerne Krig i Europa, var Darius Hystaspes' Søn. Han sendte en Hær tilsøes²⁾ til Attika; men denne Hær blev overvundet af Athenienserne under Miltiades' Anførsel ved Marathon. Ti Aar efter drog Xerxes med en stor Flaade og en

1) subigere. 2) o: paa Skibe.

umaadelig³⁾ Hær til Grækenland; men hvilken Skjæbne denne Hær og Flaade havde, vide I. Flaaden blev ødelagt af Grækerne ved Salamis og Æren for dette Slag tilkom⁴⁾ fremfor Alle Themistokles; Xerxes vendte, forskrækket ved dette Nederlag⁵⁾, tilbage til Asien. Det næste Aar blev Mardonius, hvem Xerxes havde efterladt i Europa med en Del af Hæren, overvundet ved Plataeæ af de forenede Grækere, hvilke Pausanias anførte⁶⁾. Det er bekjendt, at begge Anførere, Themistokles og Pausanias, siden havde en sørgelig Ende. Pausanias blev anklaget og dræbt i Sparta; Themistokles blev forvist⁷⁾ fra Athen og flygtede, da Athenenserne forfulgte ham, til Perserne, hos hvem han siges at have dræbt sig selv. Hvo undrer sig ikke her over Lykkens Omskiftelighed⁸⁾?

Opgave til tysk Stil.

Postindretningen medfører saamange Behageligheder og er saa nyttig i Forretninger og i Handel, at det synes os vanskeligt at begribe, hvorledes man nogensinde har kunnet undvære den. Og dog er den ikke Aarhundreder gammel. I det tyske Rige blev Postvæsenet ordnet i det sextende Aarhundrede af Roger af Thurn und Taxis, en Mand af fornem italiensk Slægt, og Forvaltningen af Posterne i Tydskland blev overdraget hans Familie som et arveligt Embede og Rigslehn. Familien opnaede efterhaanden store Rigdomme og, efter at have kjøbt mange Godser, Fyrsteværdigheden, som den endnu besidder; medens Postvæsenet er gaaet over til de enkelte Stater. Dog have disse betalt Familien Thurn-Taxis en Erstatning for den Indtægt, som den havde af Postforvaltningen. Familien blomstrer, rig og højt anset, i Bayern og Østerrig. I Danmark blev Postvæsenets Indretning begyndt under Christian den fjerdes Regjering og fortsattes under de to følgende Konger.

I det forløbne Aar har i Henhold til Ministeriets Rundskrivelse af 2^g 170 stud. pharmaciæ Joakim Martin Elmenhoff og Johannes Valdemar Høeberg d. 374,

3) immensus. 4) deberi. skyldes. tilkommer. 5) clades. 6) præesee.
7) ejicere. 8) varietas.

examinat. pharmacie Ewald Molt Wengel d. 1874 og stud. pharmacie Peter Kristian Vilhelm Hansen d. 1874 underkastet sig og bestaaet den for Farmaceuter anordnede Prøve i Latin.

Fagfordelingen har i det løbende Skoleaar været følgende:

Rektor: Latin i VI og V, 18 Timer ugentlig.

Overlærer Møller: Latin i IV og III, Engelsk i I og Historie i IV st., ialt 20 Timer ugentlig.

Adjunkt Møller: Tydsk i IV—II, Fransk i VI—II, 22 Timer ugentlig.

— Koch: Geografi, Naturhistorie og Frihaandstegning i alle Klasser, 21 Timer ugentlig.

— Andersen: Latin i II og I, Græsk i III, Fransk i I, 22 Timer ugentlig.

— Hauschultz: Matematik i IV, II og I, Naturlære i VI og IV R., geometrisk Tegning i IV R., opr. 24 Timer ugl., efter Opløsningen af IV R. ved Udgangen af 1874 20 T. ugentlig.

— Bischoff: Dansk og Tydsk i I, Engelsk i VI—II, Skrivning i alle Klasser, opr. 24 Timer ugentlig, fra Nytaar 1875 21 T. ugentlig.

— Ehlers: Oldnordisk i VI og V, Dansk i VI—II, Religion i III—I, 22 Timer, fra Nytaar 21 T. ugl.

— Lind: Historie i IV R. (til Nytaar) samt III—I, Matematik med geometrisk Tegning i III, Naturlære i V og III R., 24, senere 21 T. ugentlig.

— Gemzøe: Græsk i VI—IV, Historie i VI og V, 23 Timer ugentlig.

Timelærer Kammerj., Premierl. la Cour med Assistent Oversergent v. Pein: Gymnastik med alle Klasser, henholdsvis i 15 og 11 Timer, samt Skydeøvelserne.

Timelærer Musiklærer Ehlert: Sangundervisningen, 5 Timer ugentlig.

I Skoleaarets Løb er følgende Arbejde udført:

Dansk.

I Klasse: Winkel Horns og Borchsenius's Læsebog benyttet til Oplæsning og Analyse; desuden oplæst for Disciplene Et og Andet af forskellige Forfattere. Enkelte Digte lærte udenad af Læsebogen. 1 Stil ugentlig af fortællende og beskrivende Indhold, Gjenfortælling, Diktat m. m. (Bischoff, 3 Timer).

II Klasse: Winkel Horns og Borchsenius's Læsebog benyttet til Oplæsning og Analyse. Nogle Digte lærte udenad. En Stil ugentlig (Ehlers, 2 Timer).

III Klasse: Den nordiske Gudelære efter Arentzen og Thorsteinsson. Oehlenschlägers „Nordens Guder” oplæst. Af Hammerichs svenske Læsestykker er der læst c. 50 Sider. En Stil ugentlig (Ehlers, 2 Timer). I en for Realafdelingen særskilt Time er der med Benyttelse af Flors Haandbog givet en kort Udsigt over den danske Litteratur Historie.

IV Klasse: Digtværker af Holberg, Ewald, Wessel og Oehlenschläger ere læste. Hammerichs svenske Læsestykker, navnlig den poetiske Del. Runeberg, Fänrik Ståls Sagner I-II. 2 Stile om Maaneden (Ehlers, 2 Timer).

V Klasse: En kort Udsigt over den oldnordiske Litteratur Historie er mundtlig meddelt. Den danske Litteratur Historie indtil Holbergs Død med Thortsens Udsigt som Grundlag. 2 Stile maanedlig (Ehlers, 2 Timer).

Oldnordisk. Wimmers Læsebog S. 1—35. Hovedpunkterne af den oldnordiske Formlære efter Wimmers Grammatik (Ehlers, 2 Timer).

VI Klasse: Den danske Litteraturs Historie fra Midten af det 18de Aarhundrede indtil 1814 med Thortsens Bog som Grundlag. 2 Stile maanedlig (Ehlers, 2 Timer).

Oldnordisk. Af Wimmers Læsebog er der læst 100 Sider. Wimmers Grammatik benyttet (Ehlers, 2 Timer).

Latin.

I Klasse: Forchhammers latinske Læsebog; det vigtigste af Formlæren efter Madvigs Grammatik (Andersen, 6 Timer).

II Klasse: Cornelius Nepos: de 8 første Levnetsbeskrivelser. Grammatikkens Formlære er repeteret og af Ordføjningslæren læst de 6 første Kapitler af 1ste Afsnit efter Madvigs Sproglære. Af Trojels Stiløvelser ere de med c betegnede Stykker indtil Side 80 mundtlig indøvede og derefter nedskrevne som Stil (Andersen, 8 Timer).

III Klasse: Cæsars galliske Krig, 3die, 4de og 5te Bog til Kap. 36, Ovids Forvandlinger, Blochs Udgave (Ocyrhoë, Battus, Europa, Cadmus, Actæon — 350 Vers —). Madvigs Grammatik: Formlæren og Ordføjningslærens 1ste Afsnit indtil Kap. 7 repeteret; af Nyt er der gennemgaaet adskillige Regler af 1ste Afsnit, der ikke bleve medtagne sidste Aar, samt Kap. 7 og 8, af 2det Afsnit § 281—300, 326—329, 348—353. Exemplerne i Trojels Stiløvelser ere blevne benyttede samtidig med de tilsvarende Regler i Grammatiken, 2 Stile ugentlig, dels Exempler, dels sammenhængende Stile (F. Møller 7 Timer).

IV Klasse: De fire catilinariske Taler, Cæsars galliske Krig, 3die og 4de Bog, af Ovids Forvandlinger, Blochs Udgave: Phaëthon, Pyramus og Thisbe, Perseus til V. 263, Deucalion fra V. 136—192 (i alt 820 Vers). Madvigs Grammatik, 1ste Afsnit af Ordføjningslæren repeteret, uden 2det Afsnit til Kap. 9 gennemgaaet med stadig Be-

nyttelse af Trojels Stiløvelser. 2 Stile ugentlig (F. Møller, 8 Timer).

V Klasse: Ciceros Taler mod Catilina, Sallusts Catilina, Livius's 31. Bog, Virgils' Æneide, 1—2 Bog, samt Terents's Hecyra (ikke repeteret). Kursorisk er læst af Flemmer, Sølvalderens Forfattere, Stykkerne af Curtius, Vellejus og nogle af Plinius's Breve, c. 45 Kapitler af Sallusts Jugurtha, i 2 ugentlige Timer; 1 Time ugentlig er anvendt til Oversættelse fra Dansk paa Latin uden Forberedelse. Maanedlig er i Gjennemsnit skrevet 3 Versioner og 1 Stil (Rektor, 9 Timer).

VI Klasse: Ciceros Cato major og 1. Bog af Disputationes Tusculanæ, Horatses Oder, I—II Bog, og Brevene, samt repeteret noget af det tidligere læste. I to ugentlige Timer er uden Forberedelse læst af Flemmer Stykkerne af Curtius, Vellejus, Plinius's Breve og en Del af Svetonius, samt c. 45 Kapitler af Sallusts Jugurtha. Version og Stil som i femte Klasse (Rektor, 9 Timer).

Græsk.

III Klasse: Bergs Forskole; Xenophons Anabasis, 2. Bog 1ste Kapitel. Det vigtigste af Bøjningslæren efter Tregders Sproglære (Andersen, 5 Timer).

IV Klasse: Xenophons Anabasis II, 3—III, 2. Homers Odysseé, 6. Sang (Gemzøe, 5 Timer).

V Klasse: Bergs Udvalg af Herodot, første Halvdel. Homers Odysseé, 5—8 Sang (Gemzøe, 6 Timer).

VI Klasse: Bergs Udvalg af Herodot, første Halvdel. Homers Odysseé, 5—8 Sang (Gemzøe, 6 Timer).

VI Klasse: Bergs Udvalg af Herodot, anden Halvdel. Sammes Udvalg af græske Historikere, forfra til S. 58, samt S. 68—83. Homers Iliade, 2. Sang. Desuden opgives til Afgangsprøven: Platons Apologi og Homers Iliade, 1. Sang, og Odysseé, 1—4. Sang (Gemzøe, 6 Timer).

Tydsck.

I Klasse: Toepfers Læsebog for Mellemlasser S. 100—167. Formlæren efter Toepfers Grammatik. Realafdelingen særskilt 1 Time til mundtlig og skriftlig Oversættelse af Holbechs og Petersens Materialier, Stykker fra S. 15—43 (Bischoff, 3 Timer).

II Klasse: Toepfers Læsebog for Mellemlasser S. 161—251. Toepfers Grammatik: Det Vigtigste af Formlæren; Holbechs og Petersens Materialier, Nr. 22—27; 31—43. Realafdelingen 1 Time særskilt (M. Møller, 3 Timer).

III Klasse: Møllers og Nyborgs Læsebog, S. 1—41; 103—20; 148—57. Samme Grammatik: Formlæren. Samme Materialier: Nr. 51—54. Realafdelingen 1 Time særskilt (M. Møller, 3 Timer).

IV Klasse: Samme Læsebog og „Deutsche Klassiker”. Samme Grammatik. Realafdelingen 1 Time særskilt til Stil (M. Møller, 3 Timer).

Fransk.

I Klasse: Ahns prakt. Lærebog, 1ste Kursus Pag. 47—68; de danske Stykker ere nedskrevne som Stil. Arlauds Chrestomathie S. 1—31 (Andersen, 3 Timer).

II Klasse: Arlauds Chrestomathie: S. 129—219. Monrads Grammatik til de uregelmæssige Verber (M. Møller, 3 Timer).

III Klasse: Borrings Études Littéraires: S. 83—162. Pios Grammatik: Formlæren (M. Møller, 2 Timer).

IV Klasse: Borrings Études Littéraires. Samme Grammatik (M. Møller, 2 Timer).

V Klasse: Samme Læsebog og Mérimée's „Colomba”. En Stil egentlig. Samme Grammatik (M. Møller, 3 Timer).

VI Klasse: Pios „Lectures Françaises” og Alfred de Vigny's „Cinq-Mars”. Samme Grammatik. En Stil egentlig (M. Møller, 3 Timer).

Engelsk.

I Realklasse. Listovs engelske Læsebog S. 1—35, Listovs Elementarbog, S. 1—35, skriftlig og mundtlig, tiligemed de dertil hørende Stykker af Rosings Grammatik (F. Møller, 3 Timer).

II Realklasse: Listovs engl. Læsestykker S. 1—68. Sammes Elementarbog, mundtlig og skriftlig. Rosings Grammatik (Bischoff, 4 Timer).

III Realklasse: Listovs engelske Læsestykker S. 98 til 205. Sammes Stiløvelser S. 12—30, mundtlig og skriftlig. Rosings Grammatik (Bischoff, 3 Timer).

V Klasse: Listovs Udvalg af engl. Forfattere S. 1 til 81. Sammes Elementarbog S. 1—37, mundtlig og skriftlig. Rosings Grammatik. I de sidste to Maaneder benyttet hver anden Time til kursorisk Læsning i W. Scotts Quentin Durward (Bischoff, 2 Timer).

VI Klasse: Listovs Udvalg af engl. Forfattere, 1ste Hefte, samt 2det Hefte S. 1—51, ialt 154 Sider. Sammes Elementarbog mundtlig og skriftlig. Rosings Grammatik. Til kursorisk Læsning benyttet Goldsmiths Vicar af Wakefield (Bischoff, 2 Timer).

Religion.

(Adjunkt Ehlers.)

I Klasse. Balslevs Lærebog, 2det Hovedstykke. Assens' Bibelhistorie, 6te, 7de og 8de Afsnit af det gamle Testament og af det nye forfra indtil Jesu andet Ophold i Jerusalem. 8 Psalmer (2 Timer).

II Klasse: Balslevs Lærebog, 1ste, 3die, 4de og 5te Hovedstykke. Assens Bibelhistorie, fra Jesu andet Ophold i Jerusalem indtil tredie Afsnit (2 Timer).

III Klasse: Balslevs Lærebog, 2det, 3die, 4de og 5te Hovedstykke. Assens' Bibelhistorie, hele det gamle Testament, af det nye Testament forfra indtil Jesu Bjærgprædiken samt til tredie Afsnit (2 Timer).

Historie.

I Klasse: Efter Blochs Lærebog for Realskoler: Middelalderens Historie med Undtagelse af Nordens Historie efter 1241 (Lind, 2 Timer).

II Klasse: Efter samme Lærebog: Nordens Historie fra 1570 til c. 1800; de øvrige Rigers Historie i Middelalderen (Lind, 2 Timer).

III Realklasse: Efter samme Lærebog: Den nyere og nyeste Tids Historie; Frankrigs og Englands Historie er dog først begyndt med 1715, de øvrige ikke nordiske Rigers med 1660 (Lind, 3 Timer).

III stud. Klasse: Efter samme Lærebog: Frankrigs og Englands Historie fra 1715 til 1789, de øvrige ikke nordiske Rigers fra 1660 til 1789. Efter Thriges Nordens Historie fra 1523 til Nutiden (Lind, 2 Timer).

IV stud. Klasse: Fra den franske Revolution til 1870 efter Blochs Verdenshistorie; fra 1648—1865 efter Thriges Nordens Historie (F. Møller, 2 Timer).

V Klasse: Danmarks Historie 1784—1850 efter Allens Lærebog. Norges og Sveriges Historie samt de europæiske Staters Historie 1815—1850 efter Kofods Udtog. Oldtidens Historie efter Thriges mindre Lærebog (Gemzøe, 3 Timer).

VI Klasse: Danmarks Historie efter Allens Lærebog. Verdenshistorien efter Kofods Udtog (Gemzøe, 3 Timer).

Geografi.

(Koch.)

I Klasse: Efter Velschows Geografi: Rusland, Holland, Belgien, Storbritannien og Irland, Spanien, Portugal, Frankrig, Schweiz og Italien (2 Timer).

II Klasse: Samme Bog: Asien fra de indiske Øer; Afrika, Amerika og Australien (2 Timer).

III Klasse: Samme Bog: Afrika fra Sahara; Amerika, Australien og Danmark (1 Time).

IV Klasse: Repeteret hele Geografien efter samme Bog (2 Timer).

Naturhistorie.

(Koch, 2 Timer.)

I Klasse: Efter Lützens store Bog: Pattedyrene og Fuglene til Sangfuglene.

II Klasse: Samme Bog: Hvalerne og Fuglene; efter Lützens mindre Bog: Krybdyr, Padder og Fisk. Efter Vaupells Botanik: Iste Afsnit.

III Klasse: Efter Lützens mindre Bog: Krybdyr, Padder, Fisk, Leddyr og Bløddyr. Efter Vaupells Botanik: De tokimbladede Planter.

IV Klasse: Efter Lützens store Bog: Indledningen om det menneskelige Legeme; repeteret Zoologien og Botanikken efter de samme Bøger.

Arithmetik og Regning.

I Klasse: Regning med Decimalbrøk og almindelig Brøk; Reguladetri (Hauschultz, 4 Timer).

II Klasse: De 4 Regningsarter og Decimalbrøk efter Hauschultz's Arithmetik; i praktisk Regning: ligefrem og omvendt Reguladetri, Gjennemsnitsregning, Delingsregning, Procentregning, fremmed Mønt efter Hansens Regnebog II (Hauschultz, 4 Timer).

III Klasse: Efter Hauschultz's Arithmetik: Proportioner og Decimalbrøk. Efter Steens „elementær Algebra”: Potens og Rod. Ligninger med en og flere ubekjendte indøvede (Lind, 3 Timer).

IV Klasse: Decimalbrøk og Proportioner efter Hauschultz's Arithmetik; Steens Algebra; Tals Delelighed og Bortskaffelse af dobbelt Irrationalitet efter Diktat; 1 Time egentlig er anvendt til praktisk Regning (Hauschultz, 3 Timer).

Geometri.

I Klasse: Hovedformerne i Rummet efterviste paa Træfigurer; geometrisk Tegning (Hauschultz, 2 Timer).

II Klasse: Af Mundts Geometri er læst Kap. 1 og 2, samt Noget af Kap. 3 og 4 (Hauschultz, 2 Timer).

III Klasse: Mundts Geometri fra 5te Kap. med Undtagelse af Afsnittet om Korders Beregning (Lind, 2 T.).

IV Klasse: Mundts Geometri fra regulære Polygoner og ud (Hauschultz, 2 Timer).

Naturlære.

III Realklasse: Efter Holtens Lærebog er læst Naturlærens mekaniske Del (Lind, 2 Timer).

V Klasse: Holtens Lærebog er læst forfra til Lyslæren. Af Mundts Astronomi er læst den theoriske og fysiske Del (Lind, 3 Timer).

VI Klasse: Det forlangte Pensum efter Holtens Naturlære og Mundts Astronomi (Hauschultz, 3 Timer).

Tegning.

I geometrisk Tegning har III R. havt 2 Timers Undervisning ugentlig, hvilke Timer ere anvendt til forskellige plangeometriske Konstruktioner, sluttende sig til det i Geometrien Lærte (Lind). Ligeledes er der meddelt Undervisning i Frihaandstegning i I og II R. (2 Timer), samt i III R. (1 Time); ved Undervisningen er benyttet Helstedes Tegnehefter og Helstedes store Fortegninger (Koch).

Gymnastik.

(la Cour.)

Skolen har havt 15 Gymnastiktimer ugentlig. Der er bleven gymnastiseret i 3 Partier. Ældste Parti, 6te og 5te Klasse, har havt 4 Timer ugentlig, mellemste Parti, 4de og 3die Klasse, 5 Timer, og yngste Parti, 2den og 1ste Klasse, 6 Timer.

Gymnastikken og de dermed forenede Øvelser i Exercits og Hugniug ere øvede paa samme Maade som i det foregaaende Skoleaar (see Indbydelsesskriftet for 1874 S. 23). Fremgangen har for det ældste og det yngste Partis Ved-

kommende og da navnlig for det ældstes været særdeles god, men noget mindre tilfredsstillende for det mellemste Partis Vedkommende.

Svømning.

I Svømmeundervisningen have alle Disciple deltaget paa ganske faa Undtagelser nær, der have været fritagne ved Lægeattest. De Fleste vare ved Svømmetidens Ophør forrige Sommer Frisvømmere, og Adskillige havde aflagt Prøver i Dykning og Svømning.

Skydning.

I denne Øvelse have Disciplene af 6te og 5te Klasse (ialt 7) deltaget.

Skivernes Dimensioner og Inddeling have været som Skytteforeningernes Skiver.

Der har i det forløbne Skoleaar været skudt ialt 15 Gange, de 13 Gange med Skytteforeningsriffelen, de 2 Gange med Remington-Riffelen.

Resultatet har været følgende:

Med Skytteforeningsriffelen:

Antal Disciple.	Afstand. Alen.	Antal.			Points.	
		Skud.	Points.	Træf- fere.	Total- sum.	Gjennem- snit.
2	50	44	56	34	90	2,05
4	100	114	158	94	252	2,21
6	170	297	388	247	635	2,14
Sum af Skud paa alle Afstande		455	602	375	977	2,15

Med Remingtonriffelen:

Antal Disciple.	Afstand. Alen.	Antal.			Points.	
		Skud.	Points.	Træf- fere.	Total- sum.	Gjennem- snit.
7	50	28	49	26	75	2,68
7	100	28	30	20	50	1,79
3	170	14	18	10	28	2
Sum af Skud paa alle Afstande		70	97	56	153	2,19

Skolens Præmieskydning fandt Sted Mandagen den 10de Mai d. A. Deltage gjorde kun de 6 Disciple, der havde naaet at komme til at skyde paa længste Afstand, 170 Alen. Skolen havde udsat 3 Præmier.

Resultatet var for Præmietagernes Vedkommende følgende:

Præmietagernes Navne.	Afstand. Alen.	Points i 5 Skud.					Antal		Totalsum.	Præmier.
							Points.	Træffere.		
O. Elmenhoff af VI Klasse }	170	1	3	1	1	3	9	5	14	1ste Pr.: Goethes u. Schillers Werke i 8 B. 2den Pr.: Holbergs Komedier i 3 B. ved Liebenberg. 3die Pr.: Udvalgte Digterværker af Øhlenschläger i 1 Bind ved Liebenberg.
A. N. Hvass af V Klasse }	—	1	1	2	1	2	7	5	12	
A. J. U. Sperling af VI Klasse }	—	1	2	1	1	1	6	5	11	

Meddelelser om Forberedelsesskolen.

(Ved Bestyrerne: Overlærer Møller og Adjunkterne Andersen og Ehlers.)

Ved Udgangen af Skoleaaret 1873—74 dimitterede Forberedelsesskolen for første Gang et Sæt Præparander, i alt 10 Disciple, som befandtes modne til Optagelse i den lærde Skoles første Klasse. I Løbet af nærværende Skoleaar er der udgaaet 5 Disciple, men optaget 25 nye, saa at Skolen for Tiden tæller 58 Disciple, der ere fordelt i 3 Klasser, af hvilke 2den og 3die svare til den lærde Skoles tidligere 1ste og 2den Kl. De to øverste Klasser

ere enaarige, hvorimod den nederste Klasse er indrettet paa et toaarigt Kursus med to Afdelinger, og her optages Drengene i en Alder af 7, 8 eller 9 Aar.

Vi finde os opfordrede til at minde om, at Undervisningens stadige, rolige og uforstyrrede Gang er en nødvendig Betingelse for, at Skolens Maal kan naas. I denne Anledning paakalde vi Forældres og Værgers gode Bistand og venlige Medvirken til at forhindre unødvendige Skoleforsømmelser. Blandt de unødvendige og utilstedelige Forsømmelser fremhæve vi navnlig dem, der hidrøre fra Skoleungdommens Deltagelse i Forlystelser, der ofte gives en saadan Udstrækning, at Deltagerne Dagen efter enten helt udeblive fra Skolen eller møde slet forberedte og daarlig oplagte til at følge Undervisningen. Ogsaa vilde det være ønskeligt, om Disciple, der have deres Hjem paa Landet, holdtes til strængt at respektere Grænserne for Skolens Ferier, saa at det hverken tillodes dem at begynde Ferien før Tiden eller at forlænge den ud over den bestemte Tid.

Foruden Bestyrerne have i indeværende Skoleaar af den lærde Skoles Lærere Adjunkterne Koch, Hauschultz og Gemzøe medvirket ved Undervisningen. Da Lærer Nielsen i Marts Maaned d. A. modtog Ansættelse ved det offentlige Almueskolevæsen i Randers, overdroges de fleste af hans Timer fra d. 1ste April til Hr. Lærer R. C. Andersen; dog besørger Hr. Nielsen indtil dette Skoleaars Slutning Undervisningen i Geografi i 3die Kl.

Undervisningsfagene ere for Tiden fordelte paa følgende Maade: F. Møller: Historie (II), Tysk (I), Skrivning (III), Tegning (III & II). Koch: Naturhistorie (III). Andersen: Fransk (III), Regning (II), Geografi (I). Hauschultz: Regning (III). Ehlers: Dansk (III & II), Religion (I). Gemzøe: Tysk (III & II), Historie (II). Lærer Nielsen: Geografi (III). Lærer Andersen: Religion (III & II), Geografi (II), Historie (I), Skrivning (II & I), Dansk

(I) og Regning (I). Gymnastiklærer Ziegler Gymnastik og Musiklærer Ehlert Sang med hele Skolen.

Disciplene ere efter deres Hovedkarakterer for April ordnede saaledes:

III Klasse.

1. K. M. Schmidt (F. Skolelærer i Hald). 2. H. K. Jensen Hjuler (Pleiesøn af Enkefru Hjuler). 3. K. Hansen (F. afd. Præst paa Thunø). 4. O. R. G. Blom (F. Justitsraad). 5. N. A. Langballe (F. Præst i Kristrup). 6. S. Caspersen (F. Handskefabrikant). 7. J. A. Høy (F. Proprietær, Pindsminde). 8. J. T. F. Honnens (F. Kammerjunker). 9. E. Zaun (F. Bundtmager). 10. J. Bruhn (F. Kammerassessor). 11. K. B. Hald (F. Landinspektør). 12. M. K. Kastrup (F. Proprietær, Kastrupgaard). 13. V. Pontoppidan (F. Sognepræst). 14. S. H. Philipson (F. Agent). 15. A. S. Frost, (F. Proprietær, Bælungaard). 16. V. Thyssen (F. Kjøbmand).

II Klasse.

1. J. F. Bjerregaard (F. Kjøbmand). 2. N. L. Hassager (F. Mægler). 3. A. Th. Høy (Broder til Nr. 7 i III Kl.) 4. P. V. Kulm (F. Korpslæge). 5. H. K. Ludvigsen (F. Skibskaptajn). 6. V. V. Martens (F. Gæstgiver). 7. Th. M. Th. Krog (F. Præst i Rørbæk). 8. V. Jacoby (F. Bundtmager), 9. E. F. Buchwald (F. Godseier). 10. A. W. Horneman (F. Ingeniør). 11. R. Kidde (F. afd. Landinspektør). 12. A. H. F. Jensen (F. Kjøbmand). 13. V. E. Ishøy (F. Klubvært). 14. H. P. Møller (F. Adjunkt). 15. K. J. Smith (F. Jernstøber). 16. F. E. Hoff (F. afd. Kjøbmand). 17. Th. Steenberg (F. Kjøbmand). 18. E. V. Tvenstrup (F. Guldsmed). 19. R. Kleisdorff (F. Kjøbmand). 20. H. W. Wies (F. Skræddermester). 21. R. Thyssen (Broder til Nr. 16 i III Kl.)

I Klasse b.

1. H. W. Langballe (Broder til Nr. 5 i III Kl.).
2. H. G. Baadsgaard (F. Ritmester). 3. O. Götzsche (F. Kjøbmand. 4. K. Hassing (F. Bagermester). 5. H. Hansen (F. Præst i Randers). 6. K. Caspersen (Broder til Nr. 6 i III Kl.). 7. A. G. Hauerbach (F. afd. Kjøbmand). 8. M. L. Kleisdorff (Broder til Nr. 19 i II Kl.). 9. J. Obel (F. Apotheker). 10. J. K. E. Christensen (F. Bagermester). 11. N. O. Hansen (F. Læge). 12. N. H. Boje (F. Kjøbmand). 13. K. Metz (F. Kjøbmand). 14. K. F. E. Hoff (Broder til Nr. 16 i II Kl.). 15. A. L. Ishøy (Broder til Nr. 13 i II Kl.).

I Klasse a.

1. B. Obel (Broder til Nr. 9 i I Kl. b.). 2. N. E. Jacobsen (F. Kjøbmand). 3. J. E. Horneman (Broder til Nr. 10 i II Kl.). 4. H. Hjersing (F. Kjøbmand). 5. G. Christensen (F. Snedkermester). 6. H. E. Riisager (F. Kjøbmand).

Til Efterretning for dem, der ønske deres Børn optagne i den lærde Skoles første Klasse uden at have gennemgaaet Forberedelsesskolen, meddeles her Bestemmelserne i den kongl. Anordning af 5. Aug. 1871 (§ 1):

Forinden Nogen kan optages som Discipel i en lærd Skoles Iste (nederste) Klasse, har han at underkaste sig en Prøve, ved hvilken der førdres:

1. i Modersmaalet: dels Oplæsning af et Stykke af en dansk Læsebog eller Forfatter, dels en skriftlig, med antagelig Sikkerhed i Retskrivning og Skilletegnes Brug nedskreven, Gjengivelse af et to Gange forelæst Stykke, hvilken tillige bedømmes som Prøveskrift;

2. i Tydsk: det vigtigste af Fornlæren og en mundtlig Oversættelse fra Tydsk til Dansk af et Stykke i et

læst Pensum, der mindst maa udgjøre 100 almindelige Oktavsider;

3. i Fransk: det vigtigste af den regelmæssige Formlære og 50 Oktavsider af en Læsebog;

4. i Geografi: en Oversigt over hele Geografien efter en kortere Lærebog;

5. i Historie: Oversigt over Verdenshistoriens vigtigste Begivenheder efter en fragmentarisk Lærebog samt Danmarks Historie noget udførligere;

6. i Religion: Bibelhistorien i kort Begreb og Hovedstykkerne af Luthers lille Katekismus;

7. i Naturhistorie: Pattedyr og Fugle efter en kortfattet Lærebog;

8. i Regning: Færdighed i praktisk Regning saavidt, at alle Regninger med hele og brudne Tal kunne udføres sikkert og bringes i Anvendelse paa simple praktiske Opgaver som dem, der pleje at henføres under Regula de Tri.

I. De af Skolens Beneficier, der bortgives af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, ere for indeværende Skoleaar tildelte følgende:

1. a) Fri Undervisning og højeste Stipendium (50 Rd.) at oplægge: V. Thorup og J. K. G. M. Meilbye.
- b) Fri Undervisning og mellemste Stipendium (35 Rd.) at oplægge: F. Jacobsen og G. E. K. Schaarup.
2. Fri Undervisning: J. S. K. Karmark, samt som extraordinære Gratister: K. E. K. Møller, G. V. Bischoff (tillige laveste Stipendium, 20 Rd., at oplægge), Joh. Andersen, P. E. Møller, Jørg. Andersen, E. S. Ehlers og J. M. Møller.

3. a) Undervisning mod nedsat Betaling og mellemste Stipendium (35 Rd.) at oplægge: M. K. Petersen og K. M. Christensen.
- b) Undervisning mod nedsat Betaling og laveste Stipendium, 20 Rd., H. P. Pontoppidan og I. Philipson (at udbetale), H. L. V. Schaumburg og A. E. Hjuler (at udbetale).
- c) Undervisning mod nedsat Betaling: N. K. E. Jensen og M. F. C. Krøger.

4. Det Blichfeldt'ske Legat (c. 91 Kroner aarlig) er af Mangel paa berettigede Ansøgere (Disciple fra Grenaa) ledigt.

5. Det Fosieske Legat (5 Rd. 12 Sk.) er for 1873 og 1874 tildelt Studenterne N. H. Bang og J. S. Salling.

II. 1. Af Administrationen for de Brock-Bredalske Legater blev Stipendiet i 1874 efter Fundatsens § 8 (30 Rd. 57 Sk.), tildelt J. K. G. M. Meilbye, V. Thorup og G. E. K. Schaarup til lige Deling; Stipendiet efter Fundatsens §§ 10—11 for 1873 (s. Progr. for f. A. S. 30) tillagdes Studenterne J. S. Salling og N. H. Bang (henholdsvis 60 Rd. 9 Sk. og 70 Rd. 9 Sk. med paaløbende Rente), og for 1874 E. K. F. Dyrhauge og J. K. S. K. Thorbjørnsen (henholdsvis 61 Rd. 20 Sk. og 71 Rd. 20 Sk.).

2. Som Flidsbelønninger efter Fundatsens § 11 erholdt J. K. G. M. Meilbye Joh. Petersen, Billeder af Livet i Oldtiden hos Grækerne og Romerne, 1874, A. N. Hvass Oehlschlägers udvalgte Digtværker i 1 Bind, 1874, V. Malling mythologisk Haandbog af Chr. Winther og Bloch, 4de Opl., 1874, J. S. K. Karmark Fortællinger af Bjørnstjerne Bjørnson, 2 Dele, 1873, N. K. E. Jensen J. E. Tuxen, Stjerneverdenen, 3die Udg., 1872, V. T. K. Blichert Vintergrønt af Chr. Richardt, 2det Opl., 1867, M. F. C. Krøger Danske Skjemtedigte, saml. og udg. af

Chr. Winther, 1872, G. V. Bischoff St. St. Blichers Noveller i Udvalg ved P. Hansen, 1—3. B., 1871, K. E. M. Honnens Samlede Digte af C. Ploug, 4de Udg., 1868, I. Philipson Nordens Guder af Oehlenschläger, udg. af Liebenberg, 1870.

III. Det Nis Nissenske Legat, der bortgives af Skolens Lærerforsamling. Af det i Decbr. Termin til Raa-dighed staaende Beløb, 543 Rd. 66 Sk., deltes den ene Femtedel, ved hvilken der ikke saa meget tages Hensyn til Trang som til Flid i Forening med god Opførsel, i 4 Portioner paa 22 Rd. og 1 paa 20 Rd. 70 Sk., der henholdsvis tillagdes T. Freiesleben, N. S. Koefoed, V. T. K. Blichert, J. Steenberg og K. E. M. Honnens. Af de 4 Femtedele gaves 3 Portioner paa 50 Rd. til V. Thorup, J. K. G. M. Meilbye og Fr. Jacobsen, 2 paa 40 Rd. til M. K. Petersen og G. E. K. Schaarup, 2 paa 30 Rd. til K. M. Christensen og G. V. Bischoff, 1 paa 24 Rd. 92 Sk. til I. Philipson, 6 paa 20 Rd. til H. L. V. Schaumburg, T. Thorup, Jørg. Andersen, A. E. Hjuler, E. S. Ehlers og J. M. Møller.

Et Beløb paa 157 Rd. 2 Sk., som var hjemfaldet ved Disciplene J. S. F. Møllers, P. K. V. Hansens, A. Levinsens og K. Caspersens Udgang af Skolen, deltes saaledes, at der tillagdes Student N. H. Bang 57 Rd. 2 Sk., og Studenterne J. S. Salling og J. K. S. K. Thorbjørnsen hver 50 Rd.

Af Renterne af det Estrupske Legat, som udgjør 750 Rd., ere 2 Rd. udbetalte for Tilsyn med Fundators Faders Monument (Fund. § 4) og 28 Rd. ere anvendte til Bibliothekets Forøgelse (Fund. § 5).

Skolens Indtægter og Udgifter i Finantsaaret
1874—75:

	Indtægt:	Kr.	Ø.
Beholdning efter forrige Aars Regnskab		3135	40
Tiende-Indtægter efter Fradrag af Skatter		7051	97
Fra St. Mortens Kirke		240	„
Rente af Skolens Formue		80	„
Skolekontingenter		5752	„
Forskjellige ubestemte og ekstraordinære Indtægter		60	50
Tilskud fra den almindelige Skolefond		22321	81
		<hr/>	
		38641	68
	Udgift.	Kr.	Ø
Lønninger til Skolens faste Lærere		23967	99
For Inspektion		200	„
Pedellens Løn . . . . . i		318	„
Godtgjørelse til Lærerne for Andel i Skolepengene		1664	„
For Timeundervisning		1418	99
Pensioner og Ventepenge		2272	„
Tilskud til Bibliotheket og videnskabelige Apparater, foruden Bibliothekets egne Indtægter, 58 Rd.		599	42
Bygningernes Vedligeholdelse		1029	81
Inventariets Vedligeholdelse		323	80
Brændsel		1152	65
Belysning		115	55
Skatter og Afgifter, navnlig kommunale		328	74
Regnskabsføringen		600	„
Rengjøring		366	39
Porto, Protokoller, Skrivematerialier, Afskrivning		106	7
Programmer og Skolehøjtideligheder		273	99
		<hr/>	
	Lateris	34737	40

	Kr.	Ø.
Transport	34737	40
Andre Udgifter	99	24
Til Øvelser i Riffelskydning	122	98
	<hr/>	<hr/>
	34959	62

Bibliotheket med tilhørende Samlinger har efter 26. Maj f. A. havt følgende Tilvæxt*):

- Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie. 1874.
Aarsberetninger og Meddelelser om det store kongelige Bibliothek II, 4. 1874.
Aarsberetning om det kongelige Gehejmearkiv. V, 3. 1875.
H. C. Andersen. Nye Eventyr og Historier. Med Illustrationer efter Originaltegninger af L. Frølich. 3die B. 1874.
Andocidis orationes edidit Fr. Blass. Lip. 1871.
Antiphontis orationes et fragmenta adjunctis Gorgiæ Antisthenis Alcidamantis quæ feruntur declamationes edidit Fr. Blass. Lips. 1871.
Antiphontis orationes XV. Recognovit annotationem criticam et commentarios adjecit E. Maetzner. Berolini 1838.
L. C. M. Aubert. Den latinske Verbalflexion. Kristiania 1875.
L. M. B. Aubert. De norske Loves Historie indtil Nutiden (fra Videnskabens Verden, II, 10). 1875.
K. Barner. Familien Rosenkrantz's Historie. I. Fra de ældste Tider til Begyndelsen af det 16de Aarh. med 5 kobbertrykte Tavler. 1874.
P. W. Becker. Historiske Afhandlinger. I. 1874.
Bibelen, med Flid eftersat og rettet efter Grundtexten. 1872.
Botanisk Tidsskrift, red. af Kjærschou, 2den Række III, 3—4, IV, 1—2.
L. Both, Natur og Folkeliv i Danmark. Med Illust. H. 1—5.
Breve og Aktstykker angaaende *Tyge Brahe* og hans Slægtninge. Samlede og udgivne af F. R. Friis. 1875.
G. og E. Brandes. Det 19de Aarhundrede. 1874, 1—3, 1875, 1—3.
Bricka og Gjellerup. Den danske Adel i det 16de og 17de Aarhundrede, 2—4.

---

*) Naar Trykkestedet er udeladt, menes Kjøbenhavn.

- P. Brock.* Numismatiske Undersøgelser betræffende den senere romerske Kejsertid med særligt Hensyn til Møntmærkerne (Doktordisp.) 1874.
- C. V. Bruun.* Bibliotheca Danica. II, Rets- og Lægevidenskab. 1875.
— Det store kongelige Bibliotheks Stiftere under Kong Frederik III og Kong Christian V. 1873.
- W. C. Brogger* og *H. H. Reusch.* Jættegryder ved Kristiania (fra Vid. Verden II, 8). 1874.
- Byron.* Udvalgte dramatiske Digte og Fortællinger. Overs. af E. Lembeke. II. 4—5. 1874.
- E. T. Christensen.* Gamle jyske Folkeviser. Ny Samling, H. 1—2. 1874.
- M. Tullii Ciceronis* de imperio Gn. Pompeji quæ vulgo inscribitur pro lege Manilia oratio. Til Skolebrug udgivet af V. Voss. Kristiania 1874.
- H. N. Clausen.* Om theologiske Fakulteter. 1874.
- Corpus juris civilis* recognoverunt brevibusque adnotationibus criticis instructum ediderunt D. Albertus et D. Mauritius fratres Kriegelii. Ed. stereotypa. Part. 1—III. Lips 1872.
- Topografisk Kaart over Kongeriget *Danmark* med Hertugdømmet Slesvig, udarbejdet og udgivet af Generalstaben. 47 Planch.
- Danske Samlinger*, II Række, 3. B. 4, 4. B. 1—2.
- De 3 ældste *danske Skuespil*, udg. af S. B. Smith 1875.
- Ch. Darwin.* Menneskets Oprindelse og Parringsvalget. Paa Dansk ved J. P. Jacobsen. H. 1—6.
- Dictionnaire des antiquités Grecques et Romaines.* Paris 1874, fasc. 3.
- J. W. Draper.* Den europæiske Aandsudviklings Historie. Frit oversat af A. Thorsøe. 1875.
- T. Elmquist.* Om den saakaldte Irvingianisme. Odense 1875.
- E. Erslev.* Om Maalet for den botaniske Undervisning i vore højere Skoler. 1874. (Foræret af Forf.)
- E. Erslev* og *A. Feddersen* Naturens Bog. En Lærebog for de lavere Klasser i Latin- og Realskoler osv. II. Planteriget (med over 150 Billeder). 1875. (Foræret.)
- Euripides.* Skuespil, oversatte af C. P. Christensen-Schmidt. 1875. 1ste H.
- Euterpe.* Oversættelser af Digterværker fra Oldtiden og Middelalderen efter Grundtexterne. 1874.
- Kr. Fenger.* Om Mavekræft. Med 3 Heliotypier og 1 Kobbertavle. 1874. (Doktordisp.)
- C. Fogh.* Geologiens Hovedsætninger. 1874.

- Folkkalender* for Danmark. Redig. af V. Bergsøe. 1875.
- N. C. Frederiksen*. Den politiske Økonomis Begreber. 1874.
- L. Frølich*. Nordens Guder i Billeder. 1875.
- A. Gad*. Om de sympathiske Øjenaffektioner. (Doktordisp.) 1874.
- M. C. Gertz*. *Studia critica in L. Annæi Senecæ dialogos*. (Doktordisp.) 1874.
- J. u. W. Grimm*. Deutsches Wörterbuch. IV. B. 2te Abtheil. Ste Lief.; IV. B. 1ste Abtheil. 7te Lief.
- F. L. Grundtvig*. Til Grundtvigs Venner. Rimbrev. 1875.
- L. Gude*. Den hellige Nadvere. Første Afd. Forberedelsen og Indstiftelsen. (Doktordisp.) 1874.
- Fr. Hammerich*. De episk kristelige Oldkvad hos de gotiske Folk. (Universitetsprogr.) 1873.
- J. Hansen*. Fra Diplomatiens Verden. Oplysninger fra Aarene 1864—67. Med en Fortale af Valfrey. 1875.
- J. A. Hansen*. Vor Forfatnings-Historie, H. 33.
- P. C. V. Hansen*. Sætninger om Integraler af explicite Differentialer og af Differentialligninger. (Doktordisp.) 1874.
- Heeren u. Ukert*. Geschichte der europäischen Staaten. *F. F. Carlson*, Geschichte Schwedens, Vter B. *J. Carus*, Geschichte Polens, IVter B. Gotha 1875.
- S. H. Helms*. Neues vollständiges Wörterbuch der dänischen und deutschen Sprache. 11te Aufl. Leipz. 1871.
- Kr. Hermansen*. Betragtninger, fremkaldte ved Spørgsmaalet om Integriteten af Jobs Bog. (Universitetsprogr.) 1874.
- Hermes*. Zeitschrift für classische Philologie. Herausgegeben von *E. Hübner*. IXter B. H. 1—4. 1874—75.
- H. Hettner*. Frankrigs Litteraturhistorie i det 18de Aarh. Paa Dansk ved H. Schwanenflügel. 1875.
- M. T. v. Heuglin*. Ornithologie Nordost-Afrika's. Lief. 42—55.
- H. Hoffberg*. Svenskt biografiskt Handlexikon. II. 3—7.
- E. Holm*. Historisk Tidsskrift, IV Række, 4de B. 1—3.
- E. Hornemanq*. Om Menneskets Tilstand kort før Døden. 1874.
- A. Iversen*. Hypertrophia prostatae monografisk fremstillet. (Doktordisp.) 1874.
- J. S. Jacobsen*. Kong Knud den hellige efter Ælnoas Fremstilling. 1874.
- L. Jacobsen*. Om Resektion af Hofteledet i Tilfælde af Caries og Suppuration. (Doktordisp.) 1874.
- Neue *Jahrbücher* f. Philologie u. Pädagogik f. 1874.
- Jahrbücher* f. classische Philologie, 6ter Suppl., 1—3, 7ter S. 1—4. Leipz.

- E. Jerichau-Baumann.* Ungdomserindringer. 1874.
- H. Jespersen.* Om Undervisningen i Naturlære i de lærde Skolers Mellemlklasser og Hr. C. F. C. Møllers Lærebog i Kemi. 1874.
- C. F. Jung.* Exempelsamling til Indøvelse af nogle af de vigtigste Regler i den franske Syntax med Oversættelse, grammatiske Anmærkninger og en Samling Talemaader. 1874. (Foræret af Udg.)
- S. M. Jorgensen.* Kortfattet Kemi til Brug for Skoler. 1874. (Foræret af Udg.)
- Kalidasa.* Kongen og Dandserinden. Lystspil i 5 Akter. Oversat af E. Brandes med Tegninger af K. Thomsen. 1874.
- R. Keyser.* Efterladte Skrifter. Kristiania 1866—67, 1—2 B.
- L. O. Kjær.* Sermonem D. Junii Juvenalis certis legibus astrictum ex accurata inquisitione locorum atque interpretatione demonstrare conatus est. 1875.
- V. Klaussen.* Fædrelandshistorie for Borger- og Almueskoler. Tillige med et kort Tillæg om Norges og Sverigs Historie. 1874. (Foræret af Forf.)
- O. Lehmanns* efterladte Skrifter. Udg. af Carl Ploug. 4de D. 1874.
- Literarisches Centralblatt.* 1874, 21—52, 1875, 1—20.
- Samling af *Love og Anordninger* f. 1870—74, 5te H.
- Love og Expeditioner* vedk. Kirke- og Skolevæsen. Samlede og udg. af *H. V. Skibsted.* Ny Række 1872—74, 2det H. 1874.
- Ausgewählte Reden des Lysias.* Für den Schulgebrauch erklärt v. H. Frohberger. B. 1—3. Leipz. 1866—71.
- E. Löffler.* Haandbog i Geografien. Med Træsnit i Texten. 1874. H. 1—4.
- J. Marquardt u. Th. Mommsen.* Handbuch der römischen Alterthümer. IIter B. 1ste Abth. Römisches Staatsrecht von Th. Mommsen, II, 1. Leipz. 1874.
- H. Martensen.* Socialisme og Kristendom. 1874.
- Mindedlad* om Islands Tusindaarsfest med Forklaring paa Islandsk, Dansk, Tydsk og Engelsk. (1874.)
- Miles.* Kan Danmark med nogen Udsigt til et gunstigt Resultat forsvare sin Selvstændighed, og hvis saa er, hvorledes bør Forsvaret da indrettes? 1874.
- D. G. Monrad.* Politiske Breve, Nr. 1—4. 1874.
- Prædikener paa alle Søn- og Helligdage i Aaret samt i Fasten. 2det Oplag. 1874.
- Den første Kamp om den apostolske Trosbekjendelses Oprindelse. Laurentius Valla—Konciliet i Florens. 1875.

- Nationalekonomisk Tidsskrift.* IV, 1—6, V, 1—2.
- O. Nielsen.* Kjøbenhavns Diplomatarium, II, 3—4, 1874—75.
- R. Nielsen.* Liv og Haab. 6 Forelæsninger. 1875.
- Nordisk Konversationslexikon*, 2den Udg. H. 47—53.
- Nordisk Tidsskrift for Philologi og Pædagogik.* Ny Række, I, 3—4, II, 1.
- Norges Melodier*, H. 2—10.
- P. E. Olsen.* Slaget ved Arninge og Kjældernæs med forudgaaende Forpostfægtning ved Nakskov og Storehedinge, behandlet i Folketinget den 10—13 Novbr. 1874, belyst. 1875.
- Oversigt over Danmarks Statsorden. }
 — — Norges Statsorden. } 3 Plader, opklæbede paa
 Öfversigt öfver Sveriges Statsordning. } Pap. 1874.
- Oversigt over det kongelige danske Videnskabernes Selskabs Forhandling for Aaret 1873, Nr. 2—3, for 1874 Nr. 1.
- Th. Overskou.* Den kongelige danske Skuepladses Historie fra dens Overdragelse til Staten i 1849 indtil 1874. H. 6—8.
- C. Paludan-Müller.* De første Konger af den Oldenborgske Slægt. Omrids og Tanker til Forstaaelse af Danmarks Historie i Overgangen fra Middelalderen til den nyere Tid. 1874.
- Fr. Paludan-Müller.* Adonis. Et mythisk Digt. 2den Udg. 1874.
- A. Paulsen.* Naturkræfterne, Lev. 10—11. 1874.
- Personregister til *Allens Breve og Aktstykker* til Christian II's og Frederik I's Historie. I (ved Krarup Hansen), udarbejdet af Cand. philos. Seidelin.
- A. Petermann.* Mittheilungen, 1874 VI—XII, 1875 I—IV.
 — Ergänzungshefte Nr. 37—42.
- N. M. Petersen.* Samlede Afhandlinger, 4de Del. 1874.
- Prokantsler *Erik Pontoppidans* Levnetsbeskrivelse og hans Dagbog fra en Rejse i Norge i Aaret 1849, forfattede af ham selv. Med en Indledning af C. Paludan-Müller. Udgivet af N. E. Hofman Bang, Forfatterens Dattersøns Søn. Odense 1874.
- Rapport sur les collections Scandinaves de la bibliothèque Sainte-Généviève. Paris 1873.
- W. Rein.* Das Privatrecht und der Civilproces der Römer von der ältesten Zeit bis auf Justinianus. Leipz. 1858.
- Revue des deux mondes.* 1874, 10—24; 1875, 1—9.
- H. Rink.* Om Grønlands Indland og Muligheden af at berejse samme (fra Vid. Verden, II, 9). 1875.
- M. H. Rosenørn.* Greve Gert af Holsten og Niels Ebbesøn af Nørreris. 2det H. Randers 1874.

- H. Rørdam.* Kjøbenhavns Universitets Historie fra 1537—1621. I—III, 1. H. 1868—73.
- Aktstykker og Breve, Tillæg til foregaaende Værk. 1—4 H. 1868—73.
- J. E. Sars.* Udsigt over den norske Historie. Kristiania 1873, 1ste D.
- W. Scharling.* Guldlandets Opdagelse og Virkningerne deraf (fra Vid. Verden 1, 6). 1874.
- I. Scherr.* Almindelig Literaturhistorie ved F. W. Horn. Lev. 1—9. 1874—75.
- J. C. Schjødt.* Naturhistorisk Tidsskrift, III. Række, IX. B. 1—2.
- P. O. Schjøtt.* Den græske Tragedies Oprindelse (fra Vid. Verden II, 7). 1874.
- C. E. Secher.* Danmark i ældre og nyere Tid, H. 28—44.
- O. Skavlan.* Holberg som Komedieforfatter, Forbilleder og Eftervirkninger. Kristiania 1872.
- K. v. Spruner.* Hand-Atlas f. die Geschichte des Mittelalters und der neueren Zeit. 3te Aufl. bearbeitet von Th. Menke. Gotha. Lief. 11—12.
- Sammendrag af *statistiske Oplysninger* angaaende Kongeriget Danmark. Nr. 6, 1874.
- Statistisk Tabelværk*, 3die Række, B. 26—27. 1873—74.
- Statskalenderen* for 1875.
- G. Storm.* Minder fra en Islandsfærd. Kristiania 1874.
- H. Taine.* Den engelske Literaturs Historie. Oversat af H. S. Wodskou. H. 6—8.
- Kaart over det S. N. T. S. Kabler i Europa og Østasien og Forbindelsen mellem disse og tilstødende Telegrafanlæg. Udarbejdet af det store Nordiske Telegraf-Selskab 1874.
- C. A. F. Thomsen.* Et Par Ord til Overvejelse vedrørende Spørgsmaalene angaaende Landets Forsvarsvæsen. 1875.
- Tidsskrift for Fysik og Kemi.* XIII, 5—12, XIV, 1—4.
- for *Mathematik.* III Række, 4de Aarg. 3—6, 5te Aarg. 1.
- for populære Fremstillinger af *Naturvidenskaben.* V. Række I, 2—6, II, 1—2.
- J. P. Trap.* Statistisk-topografisk Beskrivelse af Kongeriget Danmark, 2den Udg. H. 21—25.
- Atlas hertil ved E. Klingsey. H. 2—3.
- J. C. Tuxen.* Den danske og norske Sømagt fra de ældste Tider og til vore Dage. Lev. 9—14,
- I. Undset.* Fra den arkæologiske Kongres i Stockholm. Kristiania 1874.

- O. Vaupell.** Den dansk-norske Hærs Historie. Lev. 33—39.
- F. Walther.** Geschichte des römischen Rechts bis auf Justinian. 3te sehr vermehrte Aufl. Bonn 1860—61, I—II Theil.
- Chr. Winther.** I Naadsensaaret. Et Brev. 2det Oplag. 1874.
- Ξενοφώντος ἀπομνημονεύματα.** Til Skolebrug udg. af C. Thomsen. 2den omarbejdede Udgave. 1867.
- Xenophon's** memorabilien f. den Schulgebrauch erklært von R. Kühner. 2te verbesserte Aufl. Leipz. 1870.
- Xenophons's** griechische Geschichte f. d. Schulgebr. erklært von Dr. B. Büchschütz. 3te Aufl. I—II. Leipz. 1871—73.
- C. Ziegler.** Illustrationen zur Topographie des alten Rom. 2tes H., 3te u. 4te Abtheil. Nebst Text zum 2tem Hefte. Stuttgart 1875.
- Zodiacus.** Parlamentariske Stjernebilleder. Udg. af P. Hansen. 1875.
- Desuden har Bibliotheket fra Ministeriet modtaget de sædvanlige i Aarets Løb udgivne Examenslister m. m., Skoleprogrammer fra 26 danske, 12 norske (f. 1873) og 30 svenske Skoler og Undervisningsanstalter.

Den naturhistoriske Samling er i Aarets Løb bleven forøget med følgende udstoppede Fugle:

Aquila fulva.
 A. albicilla.
 Pandion haliaëtos.
 Circus rufus.
 Sylvia philomela.
 Caryocatactes guttatus.
 Ardea cinerea.
 Machetes pugnax.
 Rallus aquaticus.
 Anas spectabilis.
 Anser segetum.
 Larus marinus.

samt i Gave fra Hr. Commis Vilhelm Hald
 Rygskjoldet af Emys sp.

Til Skolens Fuglesamling er iaar anskaffet et nyt stort Glasskab.

Disciplenes Morskabsbibliothek har i Aarets Løb modtaget følgende Forøgelse:

Jonas Lie: Tremasteren Fremtiden; *Buddes* Smaahistorier og Fra fattige Steder; Familien Gorm; *G. Sand*: Mosaikmestrene; *Kompert*: Fra Gaden; *Bulwer*: Ernst Maltravers; *Berlepsch*: Alperne; *Mark Twain*: Udvalgte Skizzer; *Winther*: 1001 Nat; *Andersen*: Nye Eventyr, III; *Marryat*: Dødssejleren; *Bauditz*: I ledige Timer; Folkelæsning; *12 Bind*: Fra alle Lande.

Indtægterne have været:		Kr.	Øre.
Medlemsbidrag for første Halvaar	24	„	
— — andet —	21	„	
	<hr/>	45	„

Udgifterne have været:		Kr.	Øre.
Underballance fra forrige Aar	„	79	
Til Bøgers Anskaffelse	68	41	
	<hr/>	69	20

I Aarets Løb ere følgende ministerielle Skrivelser angaaende Stipendievæsen, Prøver, Undervisning o. a. l. modtagne:

Skrivelse til Skolens Forstanderskab af 11te Septbr. f. A. om en Udvidelse af § 8 i Fundatsen for det Nis Nissenske Legat.

Paa Ministeriets derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling har det under 2den dennes allernaadigst behaget Hans Majestæt Kongen at approbere, at der gives den under 5te Oktbr. 1851 konfirmerede Fundats for afdøde Ejer af Spøttrup Hovedgaard Nis Nissens Legat til Disciple i Ribe, Aarhus, Aalborg, Viborg og Randers lærde Skoler, dens § 8, 3die Punktum, følgende Bestemmelse: „Ogsaa i det Tilfælde, at en Discipel fra en af de Skoler, til hvilke Legatet er henlagt, efterat have bestaaet 4de Klasses Hovedexamen ved Skolen, umiddelbart gaaer

over til hvilken som helst anden lærd Skole for der at fortsætte sine Studier i mathematisk-naturvidenskabelig Retning, og der bestaaer Afgangsexamen, kan, naar dette er godtgjort, den for ham i den første Skole oplagte Sum udbetales ham, dog uden Renter.

Bemærkninger af Undervisningsinspektøren, foranledigede ved sidste Examensrejse i Sommeren 1874, Indberetning til Ministeriet.

Paa den af mig i afvigte Juni- og Julimaaned foretagne Examensrejse besøgte jeg efter den lagte Plan de lærde Skoler i Roskilde, Frederiksborg, Aarhus, Randers, Aalborg og Viborg; i Kjøbenhavn besøgte jeg under Examen tre private Skoler, Borgerdydsskolen i Kjøbenhavn, Haderslev Læreres Skole og Skolen paa Værnedamsvejen. Paa alle disse Steder deltog jeg i Censuren i Latin, mundtlig og skriftlig Prøve, og i Historie ved Afgangsexamen og tillige i Borgerdydsskolen og Skolerne udenfor Kjøbenhavn i Censuren af den mundtlige og skriftlige Latinprøve i 4de Klasse, medens jeg i Haderslev Læreres Skole og Skolen paa Værnedamsvejen paa Grund af Tidens Korthed maatte indskrænke mig til at overvære en Del af den mundtlige Prøve. I Skolerne udenfor Kjøbenhavn censurerede jeg tillige ved Realafgangsexamen (der ikke afholdtes i Roskilde) og for det Meste da tillige i hele fjerde Klasse i Historie og Fransk, i Viborg i Historie og Tydsk; i Aarhus og Aalborg gjennemsaa jeg de tydske Stile, som Realeleverne havde skrevet ved Afgangsexamen, uden at deltage i Censuren i Tydsk.

I Historie har jeg overalt ved de opgivne Spørgsmaal søgt at fremkalde og befæste den Overbevisning hos Lærerne, at ved Examenskontrollen udenfra baade nu al Vægt lagdes og, efter min Mening, ogsaa for Fremtiden vilde blive lagt paa de fremragende og epochegjørende Mænd og Begivenheder, dannende en Totaloversigt, og i udviklede, bevægelsesrige Perioder (saasom langvarige Thronstridigheder, borgerlige eller religiøse Uroligheder) paa faste Holde- og Hvilepunkter, uden at medtage en Detail, som i Undervisningen tildels maa følge med og gennemgaaes for at udfylde Sammenhængen og med Hensyn til hvis Omfang og Repetition man ikke smaalig vil foreskrive Regler for Lærerne, og at navnlig, hvad Chronologien angik, i det Ringeste

jeg for min Del var tilfreds med et rimeligt Antal væsentlige Aarstal, der tillige gav en tilstrækkelig almindelig Bestemmelse for de mellemliggende Begivenheder, ved hvilke intet specielt Aarstal forlangtes (saa at jeg f. Ex. ved et Spørgsmaal om Svend Estridsøns Sønner, naar disses Følgeorden kjendtes, aldrig vilde forlange et specielt Aarstal imellem Svend Estridsøns Død og Erik Ejegod). Jeg beklager, at jeg ikke har ført en fuldstændig Liste over de i nogle Aar efter hverandre opgivne Examensthemaer, der speciellere kunde antyde min Betragtning; iaar troer jeg, at der f. E. af den franske Middelalder er opgivet Merovingerne, Karl den Stores nærmeste Forgængere i Magten og Regjeringen, Karl den Store (i Forhold til Italien og Spanien, i Forhold til Tydskland og overhovedet Norden), Normannerne i Frankrig, (Ludvig den 7de i Forbindelse med Korstogene), Philip August, Ludvig den 9de, Philip den Smukke (Pavestolens Flytning, Tempelherrerne), Hovedpunkterne af de fransk-engliske Arvefølgekrige, maaske ogsaa Ludvig den 11c. Undervisningens Resultater fandt jeg i det Hele tilfredsstillende, ofte meget gode; stundom forekom det mig, som om man i dette Fag havde udstrakt Fordringerne paa Enkeltheder og Aarstal noget videre, end det behøvedes. I Fransk fandt jeg paa eet Sted en maaske vel vidt dreven Omhu for enkelte Finesser i Udtalen (f. E. af Talordenens Endekonsonant), da man har Besvær nok med at faa Udtaleformen i det Hele og Almindelige indøvet; den grammatiske, navnlig syntaktiske, Examination dreier sig stundom i en Skole formeget om et Par enkelte Punkter (f. E. Ordstillinger ved Negtelse og i Spørgsætninger); Stiløvelserne i 5te og 6te Klasse ville her medføre større Fylde. Latinprøven i 4de Klasse var i det Hele tilfredsstillende, unegtelig med noget Forspring (i det Hele) i de offentlige Skoler; enkelte Steder gjorde jeg Læreren opmærksom paa, at en gjennemgaaende Fejl i den latinske Stil (selv i forresten gode Arbejder) viste, at vedkommende, efter min Mening paa dette Standpunkt nødvendige, Regel enten ikke var taget med i Undervisningen eller ikke forstaaet rigtigt af Disciplene (saasom scitis, qvam fortunam hic exercitus haberet før habuerit); i en enkelt privat Skole henledede jeg Opmærksomheden paa, at Manglerne i denne Retning vare talrigere og Usikkerheden i Fundamentalreglerne større, end det efter mine Tanker var tilbørligt; men da jeg ikke fik de talrige Stile fra den ene af de to andre private Skoler saa nøjagtig gjennemgaaede og dem fra den ene slet ikke, bør der ingen sammenlignende Slutning gjøres; den meget dygtige Lærer havde kun havt disse Disciple i denne

Klasse, altsaa i eet Aar; men ved Vurderingen af Resultatets Tilstrækkelighed i det Hele (med Hensyn til Opflytning og derved følgende Afslutning af Stiløvelsen) kommer dette ikke i Betragtning. Ved Afgangsexamen for Studerende forekom den latinske Stil iaar (med Undtagelse af de enkelte, der undtagelsesvis endnu ad-aare kunne indstille sig til Examen i den hidtil værende Form) sidste Gang; for Fremtiden vil den skriftlige Prøve i Latin (for Disciplene af den sproglig-historiske Retning) indskrænke sig til Oversættelsen fra Latin til Dansk. Nogle af de paa nogle Steder leverede Arbejder gave mig en Opfordring, som jeg forøvrigt ikke behøvede, til overalt at indskærpe, at med Stilen ingenlunde bortfalder Kravet paa, at Examinanden skal kunne finde det latinske Ord for de almindeligste og hyppigst forekommende Forestillinger uden grove Forvekslinger af Ord, der i meget forskjellig Betydning svare til visse danske (f. E. af peto med studeo, conor i Betydningen at søge o: bestræbe sig for), have noget Begreb om latinsk Phraseologie (saa at Udtryk som rationem habere, gratiam referre og habere, men gratias agere ikke ere ubekjendte), bevæge sig med antagelig Sikkerhed i Formlæren, men især kjende, forstaa og kunne anvende de almindelige syntaktiske Regler. saa at Usikkerhed og Famlen i Anvendelsen af en saa bekjendt og let Form som historia digna est, quæ cognoscatur, eller Mangel paa Sikkerhed i at kjende og gjengive en afhængig Spørgesætning (for ikke at nævne saa puerile Fejl som dare se ad aliquem for alicui) slet ikke kunne fremtræde uden at skade og nedsætte, og at Tilstedeværelsen af den fornødne Kundskab og Sikkerhed maa prøves ved den mundtlige Examen ved bestemte Spørgsmaal og let haandterlige Exempler efter den Anledning, som de forelagte Forfattersteder give, samt at Lærerne maa være betænkte paa og øve sig ogsaa i denne Retning af Examinationen. Men dernæst maa i den Form af skriftlig Prøve, der beholdes, Oversættelsen fra Latin, — dette udtalte jeg overalt, — forlanges ikke lidet mere, end hidtil i Gjennemsnit præsteres, vistnok ogsaa fordi den hertil sigtende Øvelse har staaet i Skygge ved Siden af Stilen, paa enkelte Steder er blevet utilbørlig forsømt. Der maa kræves en ikke for ringe Ord- og Betydningskundskab, og det kan ikke tilstedes som Undskyldning for Ubekjendtskab med moestus at paaberaabe sig Muligheden af at sammensætte et Forfatterpensum til Examen, i hvilket Ordet selv eller moestitia ikke forekommer; præsto esse maa kjendes som det Udtryk, der ikke betegner blot „at være tilstede“, men „at være tilstede til Tjeneste og Understøttelse“

(indfinde sig hos En, melde sig o. s. v.); *clevare famam rei* maa ikke aldeles forfejles og per hanc causam i Betydningen „under dette Paaskud“ ikke miskjendes af et større Flertal; der maa dernæst vise sig en præcisere Opfatning af almindelige Udtryk, saa at ad silvam, til Skoven, adskilles fra „in silvam, ind i Skoven, og sikker syntaktisk Kundskab forenes med Hensyn til Sammenhængen, saa at et causalt dispersis passim Romanis, „da Romerne vare adspredte“ ikke forvexles med et temporalt „naar R. vare adspr.“; Examinandernes Flertal maa kunne opløse en ikke vanskelig liviansk Periode saaledes i den danske Skikkelse, at Eftersætningen begynder paa rette Sted efter Meningen (i den iaar givne Opgave i Perioden: „Amphipolim quum iam fama o. s. v. med metuens, „blev Diodorus bange — og“). (Jeg benytter ikke, for ikke at gjøre de Skoler Uret, hvori Sligt slet ikke forekommer, Exempler af den Art som Ubekjendtskabet med Udtrykket *extremo libro quadragesimo quarto* eller med *diripere urbem*, at plyndre.) Endelig maa det danske Udtryk behandles med større Omhu, friere Valg og mere Smag, end det ofte sker. (For præfecti om et Landskab maa kunne findes et dansk Udtryk, „Befalingsmænd“ eller deslige, præesse urbi, hvor der tydelig tales om Befaling for Besætningen („føre Befaling i Byen, være Kommandant“) maa ikke af mange gjengives ved „staa i Spidsen for Byen“, *facere magnam cædem prædamque* maa ikke gjengives ved „gjøre et stort Drab og Bytte“ o. s. v. I en Skole, hvor Arbejderne ellers, med Undtagelse af ect, ikke vare ringe, havde af 6 Examinander tre oversat *excerpta sunt*, om et Uddrag, Udtog, uden dadlende Betydning, ved „er plukket ud“, een ved „udpillet“.) Naar jeg har nævnt „Ord- og Betydningskundskab“, kan jeg ikke undlade at gjentage, hvad jeg oftere har sagt og kort ovenfor antydet, at det slet ikke gaaer an at maale det Krav, der her er berettiget og nødvendigt, naar Disciplene skulle have Nytte af Undervisningen ogsaa ved fremtidig Brug af det Lærte, efter hvad der forekommer (eller „oftere forekommer“) i det til Examen opgivne Pensum, der er forskelligt og tilfældigt. Dette Forraad maa udfyldes og afrundes ved hvad der læses i de lavere Klasser (og læres ligefrem af en Glosefortegnelse), ved hvad der sporadisk forekommer i Stile (indtil 4de Kl.) og Versioner og lejlighedsvis meddeles, og for Fremtiden ganske væsentlig ved den befalede og ved Examen forudsatte Extemporallæsning. Men for at denne skal bringe Nytte i denne Henseende og ellers, maa den ikke blot virkelig drives, maa ogsaa drives med Alvor og Forstand. Extemporal-

læsning (— de Rektorer og Lærere, der vide og føle dette lige-
saagodt som jeg, tilgive, at jeg for Sagens Vigtigheds Skyld dog
siger det —) er ikke en ilsom Gjennemløben, som det overlades
øjeblikkelig at glemme, men en til virkelig Forstaaelse førende
Gjennemlæsning, Oversættelse og (til det Nødvendige indskrænket)
Forklaring, hvis Indtryk ved hver Times Slutning rekapituleres i
en samlet Oversættelse og ved Indskærpelse af Ord og Vendinger,
som Disciplen opfordres til at bevare og hvis mer eller mindre
fuldstændige Bevarelse af og til prøves. Det, der ved denne
Læsning (ved hvilken naturligvis ogsaa Indholdssammenhængen
igjennem hvert længere Stykke, der læses, maa mærkes) falder
bort, er Lektielæsning, Aarsrepetition. Forsømmer nogen Skole
den alvorlige Extemporallæsning, vil og bør Forsømmelsen mær-
kes og straffes ved den endelige Examen for Skolens Dimittender,
og jeg forudser, at ved mange Privatister vil Forsømmelsen paa
denne Maade komme for Dagen. Jeg vilde gjøre Uret, hvis jeg
paa dette Sted undlod at fremhæve, at jeg ogsaa i Oversættelse
fra Latin til Dansk, ligesom i latinsk Stil, har truffet paa sær-
deles gode Arbejder; navnlig vare tre Oversættelser fra Latin i
Randers og een i Aalborg fortrinlige.*)

Naar jeg nu ikke uden at fornegte min Overbevisning kan
undlade at udtale, at ogsaa iaar i Latin, baade ved Afgangs-
examen og i 4de Klasse, de offentlige Skoler i Gjennemsnit
staa over de private (— om Mathematik og Naturlære maa jeg
overlade det til Prof. Steen at udtale, hvorvidt han er kommen
til noget tilsvarende eller forskjelligt Resultat —), ledes jeg der-
ved tilbage til Betragtninger, som jeg oftere har anstillet og vel
ogsaa givet Udtryk, sandelig ikke for at nedsætte de private
Skoler og dadle deres Bestyrere, men for at forklare Forholdet
og for at henpege paa de Vanskeligheder, med hvilke de private
Skoler have at kæmpe, og imod hvilke de maa støttes, navnlig
ved Examenskontrollen, Vanskeligheder, der maaske mærke-
ligst fremtræde ved Undervisningen i de gamle Sprog. En af
mig højagtet privat Skolebestyrer vilde i en under den sidst

---

*) Enkelte Lærere bør i Extemporallæsningen tillige for sig selv se en Paa-
mindelse om Nødvendigheden af baade i Latin og Græsk at fortsætte og ud-
vide deres egen Læsning af gamle Forfattere. En saadan stadig Udvidelse
og Befæstelse af Sprogkundskaben og Sprogtakten kræve vi i nyere Sprog
og kunne da visselig ikke eftergive den i de fjernere liggende og vanskeligere
gamle Sprog. Enhver, især yngre, Lærer maa hertil ansætte en vis, om end
efter Omstændighederne (nødvendigt Extraarbejde o. s. v.) begrændset Tid,
der kun under særlige Forstyrrelser kan falde bort.

afvigte Examen forefalden Samtale ikke indrømme, hvad jeg anførte som et Moment i denne Sag, at de private Skoler havde noget mindre Herredømme over deres Disciple til at bringe dem til villig og energisk Arbejden paa Skolegjerningen; han syntes i min Yttring at se en Bebrejdelse for Slaphed og uværdig Afhængighed af Forældre og Værger. Jeg negter nu ikke, at jeg virkelig troer, at stundom Hensynet til den for Skolen i økonomisk Henseende absolut nødvendige Frekvents fremkalder og under den stedse stigende Konkurrence imellem et større Antal private Skoler endmere kan fremkalde nogen Svaghed ved Optagelse og Omflytning og ved Fastsættelsen af de daglige Arbejdsfordringer; ikke faa Forældre, og gjennemsnitlig mest de bedre stillede, ere i disse Henseender utornuftige og vanskelige at komme tilrette med; mæn selv hvor denne Svaghed slet ikke finder Sted, have i Gjennemsnit Forældre og Disciple neppe den Respekt og Villighed til at underordne sig ligeoverfor Privatskolen som overfor den offentlige Scøle, der som Statsinstitut træder dem imøde med en fast og sikkert Stilling, med et forholdsvis større og bedre og specielt for Øjemedet indrettet Lokale og Apparæt. Fripladsers og Stipendiens Indvirkning maa heller ikke regnes for Intet. Men hertil kommer, at Provindsskolerne (altsaa alle de offentlige med Undtagelse af en, Metropolitanskolen) i det Hele ere heldigere stillede mnd Hensyn til Kundskab om Disciplenes Hjem og private Forhold og med Hensyn til en af adspredte og hemmelige Modvirkninger meget mindre forstyrret Følgagtighed og Tro paa Skolens Kravs Berettigelse end Skolerne i Kjøbenhavn, og af disse er atter den eneste offentlige, Metropolitanskolen, fri for det Tryk nedad, som de talrige med mindre Energi til et nærmere Maal arbejdende Realister og Realklasser udøve. Naar der endelig spørges om Lærerkræfterne, vilde det være underligt at miskjende, at de private Skoler have mange dygtige og dertil friske Kræfter, hvorfra de offentlige Skoler for største Delen rekrutere deres Personale, og endog lettere kunne fjerne en enkelt ubrugbar Lærer; men de private Skoler maa paa den anden Side ogsaa gjøre endel Forsøg med uprøvede og uvøvede Kræfter og maa ikke sjelden afgive de bedste, naar de ere komne til Modenhed og Fasthed, til de offentlige Skoler, og de kunne heller ikke altid frigjøre sig for visse Hensyn, der føre til Bibeholdelsen af en og anden mindre heldig Lærer, de være nu økonomiske fra Skolens Side eller grundede i Medfølelse for den, hvis han afskediges, ilde stillede Lærer. Der ligger derhos en ikke ringe Ulempe i de mange, Skolen kun for en ringe Del tilhørende og

ikke sjelden skiftende Lærere, som en privat Skolebestyrer, selv om han besidder den fornødne Overlegenhed i Indsigt, ikke har let ved at samle til fuld Samarbejden, medens den enkelte yngre Lærer, der maaske har et vanskeligt og vigtigt Fag i de højere eller øverste Klasser, savner den Myndighed over Disciplene, den Indflydelse paa den hele Orden og Gang, som Rektor og en ældre Lærer i den offentlige Skole kunne have. De her antydede Vanskeligheder ville naturligvis forøges, hvis det hos en Bestyrer skorter paa Indsigt, Karakterfasthed eller Uafhængighed, medens han ikke udenfra har den Støtte, som Embedsstillingen giver en Rektor, og hvis han ikke kan gjøre sig selv gjældende som ledende Lærer i et eller et Par væsentlige Fag. Ikke ganske sjelden have dygtige Lærere, der ere gaaede over fra private Skoler til offentlige, for Andre og for mig udtalt deres Tilfredshed over den rolige Fasthed i den daglige Bevægelse og Virksomhed, de her fandt, og navnlig (hvilket Punkt jeg først fremhævede) over Disciplenes hele Stilling og Optræden overfor det faste, solidarisk forbundne, Lærerpersonele. Jeg føjer hertil, at den først af mig selv anbefalede og fremmede Ophævelse af den gamle fælles Examen har berøvet de private Skoler en vigtig Støtte ved at borttage en Sammenligning imellem det af Udenforstaaende udfundne og bedømte Resultat og ved at berøve Bestyrerne Noget, hvortil de kunne henvise baade Disciple, Lærere og Forældre, naar der var Spørgsmaal om, hvad der maatte udrettes. Baade andre private Skolebestyrere og den, til hvem jeg i Begyndelsen af dette Afsnit hentydede, have for mig udtalt, at de heldede til samme Mening. Destømere maa jeg her gjentage, hvad jeg i mit til Ministeriet for lang Tid siden indgivne Forslag om den fremtidige Ordning af Examenskontrollen har fremsat, at det vilde være meget ønskeligt at samle kjøbenhavnske Privatskolers (og, om man vil, ogsaa Metropolitanskolens) Afgangsexamen saameget til Fællesskab, som det kan ske med Bibeholdelse af Selvexaminationen (Examinationen ved Skolernes egne Lærere), altsaa lade den foregaa i et fælles Lokale i samlet Tid, saa at den ene Skoles Disciple følge efter den andens, under de samme Censorer for alle. Derved vil der spares Tid og Kræfter, en sikkrere indbyrdes Sammenligning opnaaes og den Ensartethed i Fordringer fremmes, som maa forbindes med den individuelle Forskjellighed i Methode og Fremstilling; derved vil endelig igjen fremkomme en Offentlighed og Deltagelse, som nu er forsvunden ved de mange smaa Examina paa mange afsides

liggende Steder i Lokaler, der ofte ere saare lidt bekvemme for fremmede Tilhørere.

Ved at læse de tydske Stile ved Realafgangsexamen i tre Skoler, hvilken Art af Udarbejdelser jeg ikke har læst i flere Aar, da jeg ikke har deltaget i Kontrollen ved denne Examen, maatte jeg indrømme, hvad der af og til er udtalt for mig af dem, der have fungeret som Examenskommissærer, navnlig ogsaa baade ifjor og iaar af Hr. Dr. Heegaard, at Resultatet i det Hele er meget ringe. I Viborg var der kun een Kandidat og hans Stil var ligefrem slet, ligesom han ogsaa ved den mundtlige Prøve fandtes meget daarlig, medens de øvrige Disciple i fjerde Klasse gjorde en i det Hele god Examen i Tydsk; i Aarhus vare Stilene ogsaa maadelige; (Læreren havde kun havt Undervisningen i Tydsk et Aar); i Aalborg vare de bedre og forholdsvis tilfredsstillende. Jeg indrømmer, at Tydsk er et vanskeligt Sprog at tilegne sig grammatisk nøiagtigt; men jeg troer dog, at der maa kunne udrettes noget mer, end der nu sædvanlig udrettes, naar man søger igjennem de fire Klasser methodisk at indøve til Fasthed det Væsentligste og Vigtigste („det Grove“) med Udeladelse af megen Detail, der nu medtages uden at beholdes, f. E. i Kjønsreglerne. Der maa læres flere Ord i rigtig og bestemt Form udenad (f. E., med Hensyn til sidste Stil, Geschäft, Ersatz, Einkünfte, übertragen, ikke überziehen i Betydningen „at overdrage“ En Noget, Ordinaltalordene, o. s. v.); de almindelige og omfattende Kjønsregler maa befæstes (at alle Ord af Infinitivform, som Wesen, ere Neutra, alle paa ung Feminina), ligesaa det Almindelige af Kasuslæren (einem zahlen, ikke zu einem), af Præpositionernes Styrelse (unter der Regierung, ikke u. die Reg.), de almindelige og for alle Sprog med Kasus fælles Bestemmelser, som om Apposition (von Roger von Thurn und Taxis, einem Manne, ikke ein Mann) og saadanne Hovedafvigelser fra Dansk som ved Infinitivens Forbindelse (Ikke-Forbindelse) med Præpositioner (ikke „nach gesehen zu haben“ eller nachdem gesehen zu haben“). Det gjør et nedslaaende Indtryk, at enkelte af disse Elever synes blottede for de første grammatiske Grundforestillinger, (Dimittenden i Viborg havde to Gange als for der eller welcher og man frygter for, at de for lemfældig ere oplyttede; thi ogsaa ved disse Elever kan Medlidenheden gaa for vidt. Dr. Heegaard har ogsaa klaget over Mangel paa simpel Oversættelsesfærdighed ved ikke vanskelige Steder og bekendte Ord, og han har udtalt, at han troede, at det vilde være til Nytte, om det paalagdes, at der ligesom ved Examen i Fransk

og Engelsk skulde opgives et bestemt Pensum som læst i Skolen, da dog saa Noget læstes ordentlig og med Omhu, medens han frygter for, at nu enkelte Steder en blot Gjennemlæsning paa Skolen uden Tilegnelse og Indøvelse udgjør det Hele. I de fleste offentlige Skoler med dygtige Lærere (— i Odense, som Dr. H. nævnte, stod det sig i en Række Aar indtil for nylig daarligt med Tydsk —) gives der uden nogen saadan Tvang ugentlige Hjemmelektier i Tydsk, og Disciplene tilholdes at lære Gloscer. Et foreskrevet Pensum maatte i et saa nærliggende og, hvad Oversættelse til Dansk angaaer, saa let Sprog blive langt.

Førend jeg slutter disse Bemærkninger, maa jeg henvende Opmærksomheden paa en mærkelig Misforstaaelse, som i nogle private Skoler har indsneget sig med Hensyn til Anordningens Bestemmelse om de Fag ved 4de Klasses Examen, som afsluttes ved denne Examen, idet denne opfattes saaledes, at naar en Discipel i disse Fag opnaaer det for Opflyttelse i 5te Kl. fastsatte Antal Points, men dog paa Grund af Examens Totaludfald ikke opflyttes, beholder han Karaktererne i disse Fag til næste Aar og kan saaledes det Aar, han endnu sidder i Klassen, fritages for Undervisning i disse Fag, eller i ethvert Fald for ny Prøve deri. Anordningen kjender kun en hel og udeelig Klasseexamen, der maa omfatte alle Fag saavel for Oversiddere som for de øvrige Disciple. At dette er Meningens maa, hvis Misforstaaelsen vedligeholder sig, bestemt udtales af Ministeriet.

Undervisningsinspektøren tilstillede under 30te Novbr. f. A. de lærde Skoler en Opgave til fransk Stil med følgende Bemærkninger.

Saavel ved min sidste Examensrejse som før og efter den er der ytret det Ønske for mig, at der ved en fransk Stilopgave maatte gives Skolerne en Antydning af hvad man ved Afgangsexamen, især første Gang, ventede og troede at kunne forlange ved denne nye Prøve, og jeg har lovet, at dette Ønske skulde blive opfyldt. I Henhold til dette Løfte har jeg gjort vedlagte Udkast, som derefter er blevet forelagt to erfarne Lærere i Fransk, der have fundet det passende og billigt, ogsaa hvad de opgivne

og ikke opgivne Ord angaaer. Det tilsendes derfor Skolerne, forsaavidt de ved den snart forestaaende Halvaarsexamen eller særligt ville bruge det; men for at undgaa Meddelelse fra det ene Sted til det andet, især i Kjøbenhavn, er det vel bedst, at de Skoler, der benytte Opgaven, gjøre det paa een Dag, og hertil foreslaaer jeg for de offentlige Skoler Onsdag d. 16de December, de første Morgentimer, idet jeg beder de private Skoler i det ringeste ikke at benytte Opgaven tidligere. Det følger af sig selv, at ikke faa Regler, som maa kunne fordres, ikke have kunnet medtages i den korte Opgave, f. Ex. Brugen af Konjunktiv (subjonctif) efter visse Konjunktioner, Indskydelsen af ne efter Frygtsverber, o. s. v.; men Standpunktet er søgt betegnet. Bemærkninger om Længden, den grammatikalske Vanskelighed og de opgivne eller ikke opgivne Ord modtager jeg gjerne og med Tak.

Opgaven er saalydende:

Kjøbenhavn, den 10de August 1874.

De ved, at min Broder rejste til Sydfrankrig for to Maanedere siden efter sin Læges Raad, som troede, at et Ophold der i Efteraaret og Vinteren vilde være gavnligt for hans Sundhed, der syntes at være rokket ved flere Aars anstrængende Arbejder. Begyndelsen af hans Rejse lovede ikke meget og jeg fortrød næsten at have føjet mine Raad til Lægens for at formaa ham til at forlade sit Fædreland og sine Venner. Men de Efterretninger, som jeg nys har modtaget, give mig godt Haab. Han har begivet sig til Cannes, hvor han har fundet en god og smukt beliggende Bolig hos en Familie, som var ham anbefalet og som synes at vise ham megen Omhu. Han hviler sig, han nyder en mild Naturs Skjønhed og, skjønt han kun maa arbejde lidet, savner han dog ikke behagelige Adspredelser. De botaniske Kundskaber, som han har bevaret fra sin Ungdom, skaffe ham megen Fornøjelse; han samler og undersøger Planter og mærker, at han ved mere, end han troede. Jeg haaber, at han vil vende tilbage i fuld Kraft og at Glæden over at gjense ham vil opveje det Savn, som vi føle ved hans Fraværelse. Deler De ikke mit Haab?

Syd udtrykkes ved Substantivet *inidi*. Gavnlig, *utile*. Rokke, *branler*. Anstrængende, *fatigant*. Føje (til) *joindre*. Formaa, *décider*. Smak, (Adjektiv) *joli*. Adspredelse, *distraction*. Savne, *manquer*. Samle, *recueillir*. Opveje, *équivaloir à qu. ch.* Savn, *regret*. Dele (tage Del i), *partager*.

Tallene i Tidsangivelsen skrives helt ud med Bogstaver.

Bekjendtgjørelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet om Indretning af en Tillægsexamen i dobbelt Retning for Erhvervelse af akademisk Borgerret ved Kjøbenhavns Universitet uden Afgangsexamen ved de lærde Skoler (af 22de Maj 1874).

Paa derom af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet nedlagt allerunderdanigst Forestilling har det behaget Hans Majeestet Kongen ved allerhøjeste Resolution af 16de d. M. allernaadigst at bifalde følgende Bestemmelser for Indretningen af en Tillægsexamen i dobbelt Retning for dem, der uden at have underkastet sig Afgangsexamen ved de lærde Skoler ville indskrives som akademiske Borgere ved Kjøbenhavns Universitet:

1. Adgang til ved en Tillægsexamen at erhverve akademisk Borgerret ved Kjøbenhavns Universitet uden at have underkastet sig Afgangsexamen ved de lærde Skoler have, ligesom hidtil, Følgende:

a) De, der have underkastet sig den almindelige Forberedelsesexamen ved Universitetet eller Afgangsexamen for Realdisciple — begge af den højere Grad — med et saadant Udfald, at Karakterernes Gjennemsnit er mindst 6, og derefter tillige enten Adgangsexamen i Mathematik til den polytekniske Læreanstalt eller Landinspektørexamen eller Skovbrugsexamen ved den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole, de to sidstnævnte Examina med et saadant Udfald, at Karakterernes Gjennemsnitsværdi er mindst 5;

b) Polytekniske Kandidater med 1ste og 2den Karakter, uden Hensyn til med hvilket Udfald de tidligere have bestaaet den almindelige Forberedelsesexamen;

c) Løjtenanter, der have bestaaet Afgangsexamen for Officersskolens næst yngste Klasse;

d) De, der have bestaaet Overgangsprøven fra yngste til ældste Klasse ved Søofficersskolen;

e) De, der enten have bestaaet 4de Klasses Hovedexamen for studerende Disciple i en lærd Skole, jfr. Lov af 1ste April 1871, med et saadant Udfald, at Karakterernes Gjennemsnit er mindst 6, eller Skolelærerexamen med Karakteren „Meget duelig“, og derefter den i kongelig Resolution af 21de September 1872, bekjendtgjort 26de s. M., under Post 3 bestemte Prøve i 2 nyere Sprog med mindst 1 „Meget godt“, og 1 „Godt“, naar de derhos have bestaaet Adgangsexamen i Mathematik til den polytekniske Læreanstalt eller en af de andre ovenfor under a nævnte Examina.

2. De, der høre til de nævnte Klasser, skulle, naar de ville erhverve akademisk Bøgerret i sproglig-historisk Retning, underkaste sig en Prøve i dansk Stil, Latin, Græsk, Historie og Fransk af samme Omfang og Art, som for Afgangsexamen ved de lærde Skoler i sproglig-historisk Retning er fastsat ved Anordningen af 5te August 1871 angaaende Undervisningen i de lærde Skoler § 5 (med Hensyn til Pensa efter § 4 b 1 og 2 og § 5 b 1 og 2, som for Privatister bestemt), dog at der i Modersmaalet kun skrives een Udarbejdelse over en frit valgt Opgave.

Der gives for Prøven 3 Karakterer i Latin, der hver regnes enkelt, og een i Dansk, Græsk, Historie og Fransk, der fordobles, og til at bestaa fordres Værdien af 11 „Godt“ $\circ$: 55 Points.

3. De, der under samme Forudsætninger ville erhverve Bøgerret i matematisk-naturvidenskabelig Retning skulle underkaste sig en Prøve i dansk Stil, Historie og Fransk af samme Omfang og Art, som ved Anordningen af 5te August 1871 § 5 er foreskrevet, dog at der i Modersmaalet kun skrives een Udarbejdelse over en frit valgt Opgave, samt en Prøve i Latin i det Omfang og i den Form, som er foreskrevet for 4de Klases Hovedexamen ved den nævnte Anordnings § 3 Nr. 4 sammenholdt med § 2 Nr. 3, og derhos, forsaavidt de ikke ere polytekniske Kandidater, en Prøve i Naturlære efter Anordningens § 5 c 2 sammenholdt med § 4 c 2.

Der gives een Karakter i hvert Fag, hvoraf den i Latin fordobles, saa at der fremkommer 6 (for polytekniske Kandidater 5) Karakterer. Til at bestaa fordres Værdien af 6 „Godt“ $\circ$: 30 Points, for polytekniske Kandidater Værdien af 5 „Godt“ $\circ$: 25 Points. For dem, der have underkastet sig 4de Klases Hovedexamen for studerende Disciple, bortfalder Prøven i Latin, naar de for dette Fag have erholdt mindst „mg $\div$ “ ved Skolens Examen. I modsat Fald have de at underkaste sig samme Prøve i Latin som de øvrige. Til at bestaa kræves der, naar Latin bortfalder, Værdien af 4 „Godt“ (20 Points).

4. Prøven afholdes ved Universitetet af en dertil dannet Komité af Medlemmer af det filosofiske og det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

Bedømmelsen af de skriftlige Examensarbejder sker af 2 af Komiteens Medlemmer. Ved den mundtlige Prøve er foruden Examinator et andet Medlem af Komiteen tilstede som Censor.

5. De, som ville underkaste sig Prøven, have inden hvert Aars iste Maj skriftlig at anmelde dette under Vedlæggelse af de

formødne Bevisligheder for Tilstedeværelsen af de ovenmeldte Betingelser for at stedes til Prøven, for Formanden for Examenskomiteen.

6. Ved Indtegningen til Prøven erlægges i Examensgebyr af hver Examinand 14 Kroner.

7. Med Hensyn til den almindelige filosofiske Prøve og andre Forberedelsesexamina for visse Fag ved Universitetet gjælde samme Forskrifter for dem, der ved denne Prøve have vundet akademisk Borgerret, som for andre Studerende.

8. Tillægsexamen i den her fastsatte Form afholdes første Gang i den for Universitetet foreskrevne Examenstid ved Udgangen af det akademiske Semester, der tager sin Begyndelse den 1ste Februar 1875.

9. Fra samme Tid bortfalde de i de kongelige Resolutioner af 2den April 1869, bekendtgjort samme Dag, og 1ste Oktober s. A., bekendtgjort under 6te s. M., indeholdte Bestemmelser om en Tillægsexamen for Erhvervelse af den akademiske Borgerret.

Cirkulære fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet til Rektorerne for de lærde Skoler af 17de Juni 1874.

Blandt de Spørgsmaal, som staa tilbage med Hensyn til Gjennemførelsen af Lov af 1ste April 1871 om Undervisningen i de lærde Skoler, er Bestemmelsen af Fordringerne i analytisk Geometri.

Efterat Ministeriet fra Undervisningsinspektøren for de lærde Skoler har modtaget et paa nærmere Forhandling med Professor ved Universitetet Steen og to af de lærde Skolars fagkyndige Lærere støttet Forslag herom, vil Ministeriet herved have følgende Regler i foranførte Henseende fastsatte:

Undervisningen i analytisk Geometri bør gaa ud paa Forklaring af retvinklede Koordinater og deres Anvendelse til Fremstilling af Punkter og Linier, Indøvelse af Methoden ved Behandlingen af ret Linie og Cirkel saavel i almindelig Udvikling som i særlige Problemer, Bestemmelser af Ligninger for Parabel, Ellipse og Hyperbel, og Udvikling af disse Liniers vigtigste Egenskaber med Hensyn til Brændstraaler, Diametre, Tangenter og Normaler. Ifølge Methodens ejendommelige Beskaffenhed maa

Undervisningen derhos væsentlig dreje sig om Opgavers Løsning, saavel mundtlig som skriftlig. Ved Afgangsprøven i analytisk Geometri vil det være tilladt at forelægge Disciplen til Løsning saadanne ham hidtil ukjendte Opgaver, der blot kræve en let Anvendelse af Metoden, dog at dette ikke sker førend efter Prøvelsen i det ligefrem Lærte.

Til Oplysning om Omfanget af Undervisningen henvises til den nu foreliggende „Analytisk Geometri af Jul. Petersen, Kjøbenhavn 1873“, hvori §§ 1 og 2, § 3 til Art. 20 inkl., § 4 til Art. 35 inkl. med dertil hørende 52 Opgaver glve de almindelige Forklaringer og indøve Metoden ved Behandlingen af ret Linie og og Cirkel, og dernæst §§ 5—8 begge inkl. samt § 10 omhandle Keglesnittenes Natur og Hovedegenskaber, der belyses ved Opgaver af samme Beskaffenhed som de lettere iblandt Nr. 53—100.

Hvilket herved meddeles til Efterretning og Iagttagelse med Tilføjende, at nogle Enkeltheder vel endnu kunne forbigaaes, saasom den første halve Side 31 om imaginære Linier og Punkter, og at de første 52 Opgaver afgive gode Exempler paa, hvad der ved den mundtlige Prøve kan forelægges, hvorfor ingen af disse bør forbigaaes, naar de ikke erstattes ved andre lignende, men at derimod nogle af de følgende Opgaver bedre overspringes, forsaavidt Løsningen ikke frembyder sig nogenlunde let, samt endelig, at det følger af sig selv, at den Erfaring, der vindes i de første Aar, kan medføre Modifikationer i de her givne Regler.

Skrivelse fra Kirke- og Undervisningsministeriet til Rektor for Viborg Kathedralskole af 2den Juli 1874.

I tjenstligst Svar paa Hr. Rektorens Forespørgsel i behagelig Skrivelse af 29de f. M. undlader Ministeriet ikke herved at melde, at der med Hensyn til Gebyr for Testimonium for studerende Disciple fremtidig bliver at forholde saaledes:

Den Discipel, der forlader 4de Klasse, betaler altid, saafremt han ikke nyder et af Skolens Beneficier eller Stipendier, 10 Rd. i Gebyr for Testimoniet. Paa Begjæring kan han faa gratis meddelt Attest om hans Modenhed til Opfyttelse i 5te Klasse. Den Discipel, som forlader 5te og 6te Klasse, faaer Afgangsbrevet fra Skolen gratis, naar han godtgjør at have erlagt Gebyr til Skole-

fonden for 4de Klasses Testimonium, hvorimod han i modsat Fald betaler det med 10 Rd.

Skrivelse fra Kirke- og Undervisningsministeriet (til Rektor for N. N. Kathedralskole) af 26de Oktbr. 1874.

I et med Hr. Professorens Erklæring af 9de Aug. d. A. hertil indsendt Andragende har N. N. anholdt om, at hans Søn, der har bestaaet Realafgangsexamen af højere Grad i Aarhus Kathedralskole, maatte optages i Aalborg Kathedralskoles 5te Klasses matematisk-naturvidenskabelige Afdeling for at blive Student efterat have gennemgaaet 5te og 6te Klasse, mod at han inden en given Frist aflægger fyldelstgjørende Prøve i Latin.

I denne Anledning skal Ministeriet, efter Brevvexling med Undervisningsinspektøren for de lærde Skoler, herved melde til behagelig Efterretning og videre Bekjendtgjørelse, at det vel intet vil have at erindre imod, at han følger med Undervisningen i 5te og 6te Klasse, men uden at faa Ret til at indstille sig til Examen ved Skolen, hvorimod han for at opnaa akademisk Borgerret maa underkaste sig de i Bekjendtgjørelse af 22de Maj 1874 givne Bestemmelser.

Skrivelse fra Kirke- og Undervisningsministeriet til Rektor for N. N. Kathedralskole af 29de Oktober 1874.

I Svar paa Hr. Rektorens Forespørgsel i behagelig Skrivelse af 26de Juli d. A. om, hvorledes der vil være at forholde med forhenværende Discipel N. N., naar han, der har bestaaet Realafgangsexamen i Sommer med 35 $\frac{3}{4}$ Points i de 5 Afgangsfag, Tydsk, Naturhistorie, Geografi, Geometri og Arithmetik, efter i det mellemliggende Aar at have taget privat Undervisning i Latin og Græsk, i 1875 indstiller sig til Optagelse i Skolens 5te Klasse for efter at have gennemgaaet 5te og 6te Klasse at erhverve akademisk Borgerret ved at tage Afgangsexamen i historisk-sproglig Retning, navnlig om det kan tillades ham at supplere sin aflagte Realafgangsexamen med en Prøve i Latin og Græsk,

skal Ministeriet med Henviſning til Skrivelse af 22de August 1873 (Min. Tid. for 1873 A. Nr. 227) herved tilbageſmelde, at han ikke har at underkaſte ſig nogen ny Prøve i Afſlutningsfagene, men at han bliver at prøve i alle de Fag, ſom fortsættes i 5te og 6te Klasse, til Sikkerhed for, at han i diſſe er i Stand til at følge med Underviſningen.

Skrivelse fra Kirke- og Underviſningsminiſteriet til Kollaborator Rud. Møller af 30te Januar 1875.

I et hertil indkommet Andragende har Hr. Kollaboratoren anholdt om, at der maatte gives Seminarist N. N. Lejlighed til i foreſtaaende Sommer ſamtidig at kunne underkaſte ſig ſaa vel den præliminære Prøve ſom Afgangsexamen i mathematisk-naturvidenskabelig Retning.

Foranlediget herved undlader Miniſteriet ikke at meddele, at ligesom Beſtemmelsen i Lov af 1ſte April 1871 § 10 om, at den Privatist, ſom indſtiller ſig til Afgangsexamen, „forinden“ maa have beſtaaet en Prøve i de Fag, der for den Retning, i hvilken han indſtiller ſig, aflægges ved 4de Klafſes Hovedexamen, efter almindelig Sprogbrug forudsætter, at Prøven er aflagt i en tidligere Examenstermin, ſaaledes tyder ogſaa den Omſtændighed, at den udtrykkelige Beſtemmelse i Lov af 13de Maj 1850 § 21 om, at 1ſte og 2den Del af den daværende Afgangsexamen kunde tages paa een Gang, er udeladt i Lov af 1ſte April 1871, paa, at dette ikke fremtidig kan ſke, hvortil kommer, at en lignende Regel under de forandrede Forhold vilde medføre ſtore praktiſke Vanskeligheder. Miniſteriet maa derfor ſom fremtidig Regel faſtholde, at den præliminære Prøve maa være aflagt mindſt eet Aar forud for Afgangsprøven.

Cirkulære til Rektorer o. s. v. fra Miniſteriet for Kirke- og Underviſningsvæſenet af 29de April 1875.

Da Embedet ſom Underviſningsinſpektør ved de lærde Skoler er blevet inddraget ved Konferentsraad Madvigs Entledigelse, har Miniſteriet beſtemt ſig til fremtidig at lade det ham over-

dragne Hverv med Hensyn til Inspektion og Examenskontrol af de lærde Skoler og, efter de ved Undervisningsplanen af 1871 forandrede Forhold, desuden af de højere Realskoler overgaa til en kombineret Inspektion, bestaaende af 3 Medlemmer, der med Fagkyndighed forene tilstrækkeligt Kjendskab til Skoleforholdene og Undervisningen i Skolerne, og som dertil udnævnes for 3 Aar ad Gangen.

Til Medlemmer af Inspektionen ere Dags Dato udnævnte Professorerne Dr. phil. A. Steen, Dr. phil. L. Ussing og Dr. phil. E. Holm, Førstnævnte tillige til at fungere som Formand.

Hvilket Miuisteriet ikke skulde undlade at meddele Hr. Professoren til fornøden Underretning med Tilføjende, at de i betimelig Tid herfra vil modtage Underreteing om Tiden for Afholdelsen af de skriftlige Prøver, ligesom de skriftlige Opgaver paa sædvanlig Maade herfra ville blive Dem tilstillede.

Hvad angaaer Ordningen af den mundtlige Prøve og Dagene for dennes Afholdelse, vil De fra Inspektionen i betimelig Tid modtage et trykt Skema, som tillige vil gjøre Dem det muligt til enhver Tid at vide, hvor de i paakommende Tilfælde vil kunne sætte Dem i Forbindelse med det Medlem af Inspektionen, der, som Formand for den enkelte Gruppe af Skoler, leder Ordningen af Tilsynet.

Det bemærkes endnu, at vedkommende Inspektionsmedlem, førend Skemaet endelig vedtages, vil direkte sætte sig i Forbindelse med Dem for at tage ethvert Hensyn til den enkelte Skole som ikke er uforeneligt med Hensynet til Forholdets Ordning i Almindelighed.

Plan
for
Skolens Afgangsprøver og Hovedprøver
i Aaret 1875.

Skriftlige og andre ikke offentlige Prøver.

Tirsdagen den 15de Juni.

- Kl. 8-12. VI*) Dansk Stil, fri Opgave. 8. G. 11. B.
 - 8-12. 1V Dansk Stil. 8. H. 10. M.
 - 4-8. VI Fransk Stil. 4. H. 6. K.
 - 4-8. IV Arithmetik. 4. E. 6. G.

Onsdagen den 16de Juni.

- Kl. 8-12. VI Latinsk Version. 8. G. 10 M.
 - 8-12. IV Latinsk Stil. 8. E. 10. L.
 - 4-8. VI Dansk Stil, bunden Opgave. 4. M. 6. K.
 - 4-8. IV Geometri. 4. G. 6. E.
-

Lordagen den 3die Juli.

- Kl. 8. Dansk Stil: III O. II M. I E.

Mandagen den 5te Juli.

Kl. 8. III Arithmetik	} H. A. L.	Kl. 10. III st. Latinsk Stil	} B.
- 9½. II Regning		- 10. III R. Tydsk Stil	
- 11. I Regning			
-

- 2. Prøve over ny indmeldte Disciple, som ikke have gennemgaaet øverste Forberedelsesklasse. 2. B. 2½. L. 3. A. H. E. 4. K.

---

*) V Kl. faaer samme Opgaver som VI Kl.

Mundtlige og offentlige Prøver.

Afgangsprøven (VI)
og enkelte Overgangsprøver (IV)*.

Lørdagen den 26de Juni.

Kl. 8. VI Latin. W. G. | Kl. 4. Engelsk. B. O.

Mandagen den 28de.

Kl. 8. IV Latin. O. W. | Kl. 4. VI Historie. G. L.

Lørdagen den 3die Juli.

Kl. 8. IV Matematik. H. L. | Kl. 2. VI Naturlære. H. L.

Tirsdagen den 6te Juli.

Kl. 8. VI Fransk. M. A. | Kl. 4. VI Græsk. G. W.
Kl. 11. VI Oldnordisk. E. O.

Øvrige Aarsprøver for Skolen og for Overgangs-
klassen (IV).

Onsdagen den 7de Juli.

Kl. 8. IV Historie. O. G. (W.)	Kl. 8. III Geometri. L. H. A.
- 2. V Oldnordisk. E. A. G.	- 11. II Tydsk. M. B. K.
- 4. I Tydsk. B. M. G.	- 2. III Naturhist. K. L. B.
	- 4. II Geometri. H. L. K.

Torsdagen den 8de Juli.

Kl. 8. IV Fransk. M. A. (W.)	Kl. 8. III Geografi. K. B. G.
- 11. V Engelsk. B. O. M.	- 10. II Religion. E. A. H.
- 2. I Fransk. A. M. K.	- 4. II Arithmetik. H. M. L.
- 4. I Religion. E. O. B.	

Fredagen den 9de Juli.

Kl. 8. IV Tydsk. M. B. (G.)	Kl. 8. II Geografi. K. O. E.
- 11. V Fransk. M. A. (W.)	- 9½. I Geografi. K. O. E.
- 5. IV Græsk. G. A. (W.)	- 4. V Latin. W. O. G.

* Professor Ussing er Censor i VI i Dansk Stil, Latin, Engelsk og Historie, i IV i Latin, Overlærer Ekerøth i VI i Naturlære, i IV i Matematik, Overl. Dr. Bang i VI i Oldnordisk, Græsk og Fransk. Priyatist G. O. Hasselriis deltager med IV i Prøverne i Matematik, Naturhistorie, Geografi og Tydsk.

Lørdagen den 10de Juli.

Kl. 8.	IV Geografi.	K. O. (W.)	Kl. 8.	III Religion.	E. M. B.
- 11.	II Naturhist.	K. E. B.	- 11.	V Græsk.	G. A. W.
- 4.	III Fransk.	M. A. B.	- 4.	I Naturhist.	K. E. L.

Mandagen den 12te Juli.

Kl. 8.	I Latin.	A. O. W.	Kl. 8.	III Tydsk.	M. B. G.
- 11.	V Naturlære.	L. H. K.	- 10.	III Naturlære.	L. H. K.
- 2.	II Engelsk	} B. O. M.	- 2.	IV Naturhist.	K. L. (E.)
- 3.	III Engelsk		- 5.	V Historie.	G. L. W.
- 4.	I Engelsk	O. M. B.			

Tirsdagen den 13de Juli.

Kl. 8.	III Latin.	O. A. W.	Kl. 8.	I Arithmetik.	H. K. L.
- 9.	III Græsk.	A. G. W.	- 10.	II Latin.	A. O. W.
- 10.	II Fransk.	M. K. B.	- 12.	I Historie.	L. O. W.
- 2.	II Historie.	L. G. W.	- 4.	III Historie	L. O. G.

Onsdagen den 14de Juli Kl. 12 bekendtgjøres Udfaldet af de afholdte Prøver, hvorefter Ferien tager sin Begyndelse.

Mandagen den 16de Avgust Kl. 2 begynder det nye Skoleaar.

Til at overvære Skolens mundtlige Prøver samt Offentliggjørelsen af Udfaldet indbydes Disciplenes Forældre og Værger samt Enhver, der har Interesse for Skolens Virksomhed.

Randers lærde Skole, den 30te Maj 1875.

H. K. Whitte.

